TRACTATIO SYNOPTICA, DE ARBITRIS COMPROMISSARIIS;

QUAM,

AUXILIANTE DEO,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO AC CELSISSIMO PRINCIPE AC DOMINO, DOMINO

CAROLO MAXIMILIANO,

Duce Würtembergiæ ac Tecciæ, Comite Montisbeligardi, Domino in Heidenheim, &c.

OCCASIONE LIB. IV. DIGEST. TIT. IIX.

PRÆSIDE,

DN. WOLFFGANG-ADAMO Lauterbach/

U. J. D. & P. P.

Ad Dies & Aprilis.

Locis Horisque consuetis,

Publico examini submittunt

WOLFFGANGUS HEINRICUS à GÖLNITZ,

Et

ENOCH HEILAND, Lipsiensis.

TUBINGÆ,

Typis excudebat JOACHIMUS HEIN.

ANNO M.DC.LXXV.

Tractatio Synoptica, De Arbitris Compromissariis; *Occasione* Lib. IV. Dig. Tit. IIX.

I. ARbitri, ab arbitrando dicti, in genere vocantur omnes, quorum arbitrio res æstimantur, gubernantur & disponuntur. *l. 21. C. mandat. l. 52. C. de decurion.* In † strictiori verò significatu Arbitri dicuntur, qui ab aliis, ad arbitrium suum interponendum, sunt electi & constituti; & quidem † vel à Magistratu sive Judice, vel à Privatis. *l. 5. C. de recept. arbitr. l. 7. in fin. C. de feriis. l. ult. C. Ubi & ap. quem in integr restit.* Magistratus † Arbitros constituit in causis bonæ fidei, & arbitrariis Iudiciis, ad integras illas causas cognoscendas & dijudicandas; *l. 38. ff. pro soc. l. 24. ff. deposit. l. ult. ff. rem pupill. salv. for.* vid. *tit. C. arbitr. tutel.* qui † ipsi veri sunt Judices, &, ob liberiorem, quam in illis causis habent, potestatem, passim in jure vocantur Arbitri. vid. §. *30. & 31. J. de Action.* Bachov. *in Comm. ad I. part. Digest. h. t. cap. 1. n. 1.* Interdum † verò Magistratus & Judices arbitros dant ad incidens saltem punctum, illorum vice, cognoscendum & expediendum, *l. 9.*

1. Arbitri qui dicantur in lata significatione;

2. In stricta.

3. Hi eliguntur,

4. Vel à Magistratu ad totam causam,

5.

6. Aut ad causam saltem incidentem.

l. 9. ff. qui satisdar. cog. l. f. ff. à quibus appellar.
7. *non lic. l. 1. §. 6. ff. si quis plus quam per* L. *Fal-*
Qui dicuntur Iudiciales vel Iuris Arbitri. *cid.* qui † à Doctoribus Judiciales, vel Arbi-
tri Juris appellantur. Ioh. Brunnem. *ad d. l. 9.*
n. 1. Frantzk. *in Comm. π. h. t. n. 7.*

1. Vel à privatis; qui vel sunt necessarii sive statutarii, *II.* A Privatis Arbitri eliguntur, vel ex
Legis, sive Statuti dispositione & necessitate,
vid. *l. 16. l. f. C. de Judic.* vid. Bachov. *d. c. 1.*
n. 1. vers. à partibus. ibi: causativa. qui pro-
pterea etiam à Dd. vocantur Necessarij, Sta-
tutarij, & Juris Arbitri; Gail. *1. Obs. 33.*
n. 18. Frantzk. *d. tit. n. 5.* Brunnem. *ad l. 1. n.*
3. ff. h. t. Camill. Borell. *tr. de Compromiss. §.*
2. vel voluntarii; & quidem vel contractuum, *3. gl. 1. n. 51. & seqq.* Vel † ex libera volun-
tate; & hi, Vel ad contractus conciliandos,
aut in aliis rebus & negotiis, ad incertum
quid, boni viri arbitrio, determinandum;
l. 76. & ll. seqq. ff. pro soc. l. 25. ff. locat. l. f. C.
de contrah. empt. quos Dd. Arbitratores appel-
lant. Baptist. à S. Blasio. *tr. de different. inter*
Arbitr. & Arbitratorem. quaest. 1. n. 1. & seqq.
3. vel controversiarum; Vel † ad controversias componendas & fini-
endas; & hoc quidem non uno, sed diverso
4. Et hi iterum vel ad amicabilem compositionem, modo, nim. ut † vel experiantur, an illas, sua
authoritate & consilio, æquos modos sugge-
rendo & suadendo, amicabiliter componere
possint, vid. *l. 13. §. 2. ff. h. t.* Carpz. *J. F. p. 1.*
const. 1. def. 13. n. 1. & seq. qui aliàs Amicabi-
les Compositores, Conciliatores, Mediatores,
5. vel ad deter- ac Proxenetæ. Vel † ut illas, sine omni ju-
dicio-

diciorum ordine, & quasi judiciali disceptatione, nudo suo arbitrio, ex bono & æquo, quid nimir. præstandum sit, definiant; quos ipsos Dd. etiam Arbitratores, Schiedsmänner nominare solent. Gail. *1. Obs. 150. n. 4.* Bapt. à S. Blas. *d. quæst. 1. n. 1. & seqq.* Speidel. *in Specul. voc.* Schiedsmänner. vid. † tamen Tuld. *in Cod. h. t. n. 5.* Bachov. *d. Comm. h. t. cap. 1. n. 2.* Vinn. *lib. 1. select. quæst. 16.* ubi scribunt, hanc acceptationem communiter quidem approbatam, sed jure civili incognitam esse. Vel † ut quasi Iudices, causam controversam, observatô Iudiciorum ordine, & præviâ quasi judiciali disceptatione cognoscant, suâque sententiâ eidem finem imponant. *l. 1. l. 13. §. 2. l. 19. § 1. l. 32. §. 16. ff. h. t. l. 14. princ. C. de Judic.* Hi vocantur † Compromissarij, Iudices Compromissarii, sive ex compromisso, *l. 41. ff. h. t. l. 5. §. 1. & 2. C h. t. l. fin. C. ubi & ap. quem restitut. in integr.* Willkürliche Schieds-Richtere. Speidel. *d. l.* Carpz. *d. def. 13. n. 5.* & sunt hujus tractationis objectum, scitu per quam necessarium.

minationem, & quidem vel simplicem.

6.

7. vel qs. Iudicialem.

8. Qui dicuntur Arbitri Compromissarii.

III. Sunt itaque Arbitri Compromissarii, privati, & quasi, sive conventionales (*a*) Judices, (*b*) qui voluntate partium (*c*) libera, (*d*) ad illarum controversias, (*e*) secundùm Judiciorum ordinem (*f*) cognoscendas, (*g*) & libero (*h*) suo arbitrio definiendas, (*i*) sunt electi, quique hoc ipsum etiam in sese receperunt. (*k*) Sive † qui,

1. Illorum descriptio.

2.

qui, ex libera partium conventione, ſive compromiſſo, acceperunt poteſtatem, illarum controverſias, prævia quaſi judiciali diſceptatione, & obſervato judiciorum ordine, cognoſcendi, ac libero ſuo arbitrio determinandi atque finiendi.

a) *arg. l. 3. C. de Juriſdict. l. f. §. 14. ff. de muner. & honor. l. pen. §. 2. ff. de vacat. & excuſ. muner. l. 78. ff. de iud. iunct. l. 3. §. 1. ff. h. t. l. 1. C. eod.* vid. Carpzov. *J. F. p. 1. conſtit. 1. def. 13. num. 6.* ibi: *ſtandum itaque eſt Arbitrorum laudo, non propter authoritatem ſententiæ, ſed ex conventione & compromiſſo.*

b) *l. 41. ff. l. 5. §. 1. C. h. t. l. ult. C. Ubi, & ap. quem reſt. in integr.*

c) *l. 5. pr.* ibi: *communis electio, ut illorum ſententia ſtaretur, procreabat. C. h. t. d. l. fin.* ibi: *ex communi ſententia electos. C. ubi reſt. in integr.*

d) *l. 7.* ibi: *ſponte electos, C. de fer.*

e) *l. 13. § 3.* ibi: *controverſiis. l. 19. §. 1. à tota controverſia. l. 43.* ibi: *& controverſiis. ff. h. t.*

f) *l. 1. ff. h. t. l. 14. pr.* ibi: *quod iudicium imitatur. C. de Judic.*

g) vid. *l. 3. §. 1.* ibi: *poſt cauſam iam ſemel atque iterum tractatam, poſt nudata utriuſque intima, & ſecreta negotii aperta. ff. h. t. cap. Ex parte 10.* ibi: *qui cauſa meritis diligenter inſpectis. X. h. t. cap. præſentata.* ibi: *qui ſuſcepto arbitrio, adeò in negotio proceſſiſſent, quod productis teſtibus, & depoſitionibus publicatis*

catis, receptisque allegationibus utrorumq; &c. X. de testib.

h) vid. *l. 17. §. 3.* ibi: *puto tale arbitrium non valere, in quo libera facultas arbitri sententiæ non est futura. l. 19. pr. ff. h. t.* non obst. *l. 26. ff. de re iud.*

i) *l. 13. §. 2.* ibi: *finem se sua sententia impositurum. l. 19. §. 1. l. 32. §. 16. l. 37. ff. h. t.*

k) *l. 3. §. 1. l. 13. §. 2. ff. h. t.*

IV. Hi Arbitri Compromissarii sunt vel Generales vel Speciales. Generales dicuntur, † qui ad omnes compromittentium controversias finiendas sunt electi. Et horum compromissum in jure dicitur plenum; *l. 21. §. 6. l. 43. ff. h t.* vid. Bachov. *in d. Comm. h. t. c. 1. n. 5. & in spicilegio. n. 1. ubi d. l. 43. explicat.* ad † futuras tamen controversias, ob strictam ejus naturam, non est extendendum. *l. 46. ff. h. t.* Bachov. *d. l.* Marc. Ant. Blanc. *tr. de Compromiss. faciend. inter coniunctos. qu. 6. num. 11.* ubi *n. 9.* etiam addit, quod hujusmodi generalis arbiter, nec ultra deducta & prosecuta sententiam dicere possit. *d. l. 21. §. 6. l. 43. ff. h. t.* Speciales † sunt, qui ad unam vel plures, sed non omnes compromittentium controversias sunt electi; Bachov. *d. l. in Spicilegio. num. 1.* quique, † ultra ea, quæ in compromissis sunt expressa, officium suum extendere nequeunt. *d. l. 21. §. 6. l. 32. §. 15. ff. h. t.*

1. Divisio.
2. In Generales,
3.
4. & Speciales,
5.

V. Hujusmodi Arbitri Compromissarii con- 1. Causa Efficiens.

constituuntur per liberum Partium Compromissum, & liberam Arbitrorum Receptionem. *l. 14. pr. C. de Judic. l. 11. §. 1. ff. h. t.* Compromissum † hic nihil est aliud, quàm conventio, quâ partes, Arbitros, ad controversias suas quasi judicialiter cognoscendas & dirimendas eligunt, simulque invicem ac mutuo, sese illorum sententiæ staturos, promittunt. *d. l. 11. §. 1. & 4. l. 27. §. ult. ff. l. 5. pr.* ibi: *communis electio, ut illorum sententiæ staretur, procreabat. C. h. t. l. ult. C. ubi & ap. quem cognit. in integr. restit.*

2. Compromissum quid.

An † autem partes, ejus modi Arbitros compromissarios, an verò Arbitratores aut conciliatores & mediatores, eligere voluerint, illud ex tenore & formula conventionis magis, quàm ex electorum denominatione est dijudicandum; maximè cùm multi, etiam prudentes, dictis vocabulis promiscuè utantur. *arg. l. 32. §. 15. ff. h. t. l. 7. §. 2.* ibi: *prior & potentior est, quàm vox, mens dicentis. ff. de suppell. legat.* Gail. 1 *Obs. 150. num. 5. & seqq.* Blanc. *de Comprom. quæst. 1. n. 29.*

3. An Arbitri Compromissarii, an verò arbitratores electi sint, unde cognoscendum.

VI. Hæc autem conventio, quâ Arbitri compromissarii eliguntur, debet esse libera. Compromittere enim est res libera, extra necessitatem Iuris & Iurisdictionis posita. *l. 7. C. de Fer.* ibi: *vel sponte electos. arg. l. 27. §. 2. ff. h. t. verbo: nam & sibi.* W. L. *part. 1. t. 8. §.* Wasfert aber. *pag. 55.* B. Wurmſ. *tit. 3. obs. 1. n. 3.* Goden. *Cons. 42. n. 1. & seqq.* post multos Dd. alle-

1. Compromissum debet esse liberum.

allegat[illegible] [illegible]gism. Scacc. *de Judic. lib. 2. cap. 2. n. 12.* * [illegible] addit, ab hac sententia neminem discede[illegible] eamque adeò veram esse, ut, † si 2.
Iudex [illegible]piam indebitè compelleret, compromiss[illegible] ipso jure nullum esset. *n. 13.* Hunn. *Encyclop.* [illegible] *p. 2. t. 4. c. 3. n. 2.* Principem † 3.
tamen, imò etiam Judicem, ex justa causa, Exceptio.
partes ad compromissum cogere posse, post multos alios Dd. tradit Scacc. *d. c. 2. num. 14. & seqq.* & Hunn. *d. c. 3.* ubi etiam ejusmodi causas justas recensent. Brunnem. *ad l. 3. ff. h. t.* Besold. *ad I. P. W. disp. 1. th. 11.* Licet † 4.
autem Magistratus regulariter Litigaturos ad Compromissum cogere non possit invitos; monere tamen & hortari illos ad hoc debet, idque ad litis molestias & expensas evitandas. vid. Carpz. *lib. 3. Resp 113. num. 1.* W. Landr. *part. 1. tit. 8.* §. Im fall aber. *pag. 56.*

VII. Compromissum jure civili, regulariter, fit stipulatione, vid. *l. 21. §. ult. l. 31. ff. h. t.* & quidem pœnali, certâ nimirum, vel incertâ pœnâ additâ, solvendâ ab eo, qui non steterit sententiæ arbitri; *l. 11. §. 2. l. 13. princ. l. 23. pr. l. 27. §. 4. l. 28. l. 29. ff. l. 1. C. h. t. Novell. 82. c. 11. & passim h. t.* etiamsi adversarii non intersit, arbitri sententiæ stari, *l. 38. ff. de arbitr.* pœnaque compromissa, re controversa minor sit vel major; *l. 32. pr. ff. h. t.* adeò ut etiam ejus duplum excedere possit. *arg. l. 38. §. 17. ff. de V. O. junct. d. l. 38.* Bach. *ad p. 1. ff. h. t. cap. 2. num. 4. p. 1247.* vid. W. Landr. *d. §.* Im fall aber, ibi; uns oder der Parthey. Valet

I. Fit stipulatione, eaque pœnali.

2. Vel ſimplici. let † tamen compromiſſum, licet ſtipulationi nulla pœna fuerit addita, *arg. l. 27. §. f. ff. h. t.* Lanfr. *tr. de Arbitr. part. 1. n. 22.* W. Landr. §. Im fall aber. *ibi*: Darneben. aut nudum †
3. etiam pacto. tantùm intervenerit pactum; modo ſententia arbitri effectum habere, & partes, ut eidem pareant, ſaltem per indirectum cogi poſſint; *l. 11. §. 2. & 3. ff. h. t.* vid. Bachov. *d. pag. 1247. & ſeq.* aut, ſi Arbiter ſponte ſententiam dixerit, & partes, poſtea, eandem, vel expreſsè, vel tacitè, decendii ſcil. taciturnitate, ap-
4. Formula compromiſſi. probaverint. *l. 5. C. h. t.* Formulam † hujuſmodi Compromiſſi refert Rosbach. *in proceſſ. civili, tit. 6. n. 30* Brunnemann. *ad l. pen. ff. h. t. num. 2.* vid. Iacob. Butrig. *de arbitr. & Com-*
5. Ejus clauſulæ. *prom. num. 7.* cui † plerumque adjicitur clauſula doli; alles getrewlich und ohne gefährte; ob quam, compromiſſum, in jure etiam plenum dicitur. *l. 31. ff. h. t.* vid. *l. 11. §. 2. l. 21. §. 6 ff. b. t.* De aliis clauſulis, quæ compromiſſo adjici ſolent, vid. Molin. *de l. & l. tr. 5. diſp. 33.* Gilhauſ. *arb. jud. civ. c. 1. p. 3. §. 8. num. 1. & 2.*

1. An Compromiſſo juramentum accedere poſſit. *VIII.* Olim † frequenter Compromiſſo juramentum accedebat, quo, compromittentes, ſe Arbitri ſententiæ parituros promittebant, & Arbiter quoque, illis deſiderantibus, ſe juſtè judicaturum, jurabat; *l. 4. C. h. t.* quorum unô factô, partes ſententiæ arbitri ſtare cogebantur vel actione in factum, vel condictione ex lege, ſive utili in rem actione. *d. l.*
2. *4. §. 1. & ſeq.* quod † tamen poſtea Iuſtinianus Imperator mutavit, &, ne Compromiſſo à par-

à partibus vel arbitris juramentum accedat, ad perjuria evitanda, prohibuit; *Nov. 82. cap. 11. Auth. decernit. C. h. t.* quo † tamen non obstante, si juramentum adjectum fuerit, eidem omninò, sub perjurii reatu, standum erit; *arg. c. 28. X. de iurei. c. 2. de pact. in 6to.* maximè jure canonico, quo compromissa jurata non sunt prohibita. *vid. c. 2. & 9. X. de arbit.* vid. omninò Mol. *de Iust. & Iur. tr. 5. disp. 36. per tot.* Brunn. & August. Barbos. *ad d. Auth. decernit.* Baptist. à S. Blas. *d. tr. quaest. 35.* 5.

IX. Ut autem Compromissum sit plenum ac perfectum, & arbiter sententiam dicere cogatur, insuper requiritur, ut Arbiter electus, arbitrium recipiat. Antequam enim hoc fiat, imperfectum, & sine effectu est compromissum. *arg. l. 3. §. 1. l. 21. §. 5. ff. h. t.* Lanfr. *tr. de Arb. part. 1. n. 15.* Vnde † tempus compromisso additum non currit à tempore mutuæ promissionis partium, sed receptionis demum ab electo factæ. Lanfr. *d. p. num. 17.* vid. Blanc. *de Comprom. quaest. 1. n. 34. & seq.* Recipere autem † arbitrium quis videtur, si judicis partes suscipit, finemque se, suâ sententiâ, controversiis, impositurum pollicetur; *l. 13. §. 2. ff. h. t.* quod, quia facti est, proinde in dubio ab allegante est probandum. vid Lanfr. *d. part. 1. num. 16. in fin.* Sola † autem electi scientia, se à partibus electum esse, & ejus silentium, maximè absentis, hujusmodi receptionem probare non censetur; *arg. d. l. 13 §. 2* Lanfr. *d. part. 1. n. 18. & seq.* Blanc. *de Compromiss. quaest. 1. n 36.*

1. De Compromissi receptione.

2. Ab illa demum currit tempus compromissi.

3. Quando facta censeatur.

4.

B *vers.*

5. *verſ. contrarium.* niſi † actus acceſſiſſet, quo ejuſdem voluntas argui poſſet : v. gr. Inſtrumenti Compromiſſi, vel actorum acceptatio; *arg. Clem. un. de proc.* Blanc. *d. q. 1. n. 36. verſ. primo.* aut, ſi compromiſſum factum eſſet in Iudicio, Arbitro electo præſente, omnia audiente & tacente ; aut electus præſens, perſona eſſet conjuncta, vel ſingularis eligentium amicus, ſecundum Scacc. *de Iudic. lib. 2. cap. 2. n. 635.* Lanfr. *d. quæſt. 1. num. 19.* vid. Blanc. *d.*
6. *n. 36. verſ. Tertio.* Inviti † arbitrium compromiſſarium recipere non tenentur; *l. 3. §. 1. l. 21. §. 5. ff. h. t.* Scacc. *d. l. n. 633. ubi n. ſeq. addit limitationem.* quod ſecus eſt, in arbitris Iuris, & ſtatutariis. vid. Blanc. *d. quæſt. 1. n. 31. & ſeq.* Scacc. *d. c. 2. n. 625. & ſeqq.*

An inviti Arbitrium recipere teneantur.

1. *X.* Compromittere regulariter poſſunt omnes, qui in cauſa controverſa juramentum Iudiciale deferre, *arg. l. 1. pr. ff. quar. rer. act. non dat.* Gilhauſ. *arb. iud. civ. c. 1. p. 3. §. 2. n. 17.* Molin. *de I. & I. tr. 5. d. 40. n. 6.* aut tranſigere valent, ſecundum Lanfr. *de Arbitr. part. 3. n. 3.* Borell. *tr. de Comprom. §. 1. gl. 3. n. 267.* vid. *cap. 9. X. h. t.* ibi : *ut ſine ſpeciali mandato compromittere poßet, vel tranſigere ſuper eo.* vid. Bachov. *in Comm. ad part. 1. π. h. t. cap. 2. n. 2. ubi requirit, ut habeant legitimam perſonam ſtan-*
2. *di in iudicio.* Vnde † compromittere valent, non tantùm actionum & cauſarum domini, qui liberam rerum ſuarum adminiſtrationem ha-
3. bent ; ſed † & procuratores in rem ſuam; *arg. l. 17. §. ult. ff. de iureiur. l. 13. §. 1. ff. de pact. l.*

Qui Compromittere poſſint.

An Procuratores in rem ſuam.

25. &

25. & 55. ff. de procur. l. 9. C. eod. Lanfr. *d. part. 3. n. 7.* & † Universales omnium bonorum; *arg. d. l. 17. §. fin.* vid. Lanfr. *d. part. 3. n. 7.* Borell. *de Comprom. §. 2. gl. 3. num. 2.* Hunn. *Encyclop. Jur. p. 1. t. 4. cap. 2. num. 1. ubi requirunt generalem administrationem cum libera. per c. 4. de procur. in 6.* Nec non illi, qui speciale † ad hoc habent mandatum. *arg. d. l. 17. §. fin.* Reliqui † procuratores, si compromiserint, & dominus illud ratum non habuerit, vel ad pœnam compromisso additam, vel ad interesse conveniri possunt. *c. 9. X. h. t.*

4. In rem alienam Universales.

5. Speciales.

6.

XI. Tutores, & Minorum, Prodigorum ac Furiosorum Curatores, quod, justa ex causa, compromittere valeant, probatur *arg. l. 17. §. 2. junct. l. 35. pr. de iureiur. l. 54. § fin. l. 56. §. 4. ff. de furt. junct. l. 46. §. fin. ff. de administ. & pericul. tutor.* Lanfr. *d. tr. part. 3. num. 1. 13. & seqq.* Scacc. *de Jud. lib. 2. c. 2. n. 355. & seqq.* ita † tamen, ut si de re immobili, vel quæ eidem æquiparatur, compromissum fiat, Dd. communiter & rectè requirant legitimum Prætoris decretum. *arg. l. 4. C. de præd. minor.* Simoncell. *tr. de decret. lib. 2. tit. 6. inspect. 8. n. 71. & seqq. maximè n. 77.* vid. Scacc. *de Judic. lib. 2. cap. 2. n. 346. & seqq.* Thilmann. de Benenign. *Obs. Cam. pentecost. 4. Obs. 33. n. 2. & seqq.* Klock. *Relat. Cam. 138. pr. vers. Hoc decretum. & seq. vers. **.* Quamvis † n. Lanfr. *d. part. 3. n. 3.* scribat, ex eventu pendere, an tutoris compromissum de re immobili, vel simili, sine Decreto factum valeat; attamen ob

1. An Tutores & Curatores.

2.

3.

hanc ipſam cauſam, quod incertum ſit, an ſententia arbitri effectum ſortietur, compromiſſum non eſt validum, ut arbiter, arbitrium dicere, ac munus receptum adimplere, cogatur. *arg. l.11. §.fin. l.32. §.3.* ibi: *ſed pendeat.*
4. *ff. h. t.* Si † tamen Arbiter ſponte ſententiam dicit pro Tutore & Curatore, Adverſarius, eandem, ob hanc cauſam, haut poteſt dicere nullam. *arg. l.14. C. de Procurat.* & ita accipienda ſunt, quæ traduntur à Lanfranc. *d. l.*
5. Quæ † autem cauſæ Tutorem ad compromiſſum, & Judicem ad Decretum, movere poſſint, tradit Simoncell. *d. inſpect.8. n.75.*

1. *XII.* In cauſis Civitatum & Univerſitatum, Ipſas Civitates, & Univerſitates legitimè convocatas & congregatas, (vid. *l.3. ff. quod cui univerſ. nomine. l.3. ff. de decret. ab ordin. fac.*) communi, vel majoris partis conſenſu, *l.19. ff. ad municipal. l.46. C. de Decur.* (vid. *c.42. X. de Elect.* quod malè pro ſua ſententia adducit Lanfr. *p.7. n.111.*) aut etiam illarum Collegia, quæ totas Univerſitates repræſentant, & quibus perpetua illarum gubernatio eſt concredita, vid. Ziegler. *ad aur. prax. Calvol. §. Civitas. concluſ.1. n.71.* Carpz. *l. F. part.2. conſt.6. d.13.* vid. W. Landr. *part.1. tit.16. §.* Wa auch gantze Communen. in Arbitros compromittere poſſe, nulli dubitamus;
2. modo, ſi † illud fiat ſuper ejuſmodi rebus, quarum alienatio certam requirat ſolennitatem, eandem quoque obſervent in illarum compromiſſo. vid. Borell. *de compr. §.1. gl.3. n.282. & ſeq.*

Quis in cauſis Vniverſitatum.

& seqq. Gilhauf. *d. §. 2. n. 21.* Administratores † quoque & Syndicos Universitatum, in dubiis Illarum causis, bonâ fide, & justa ex causa, compromittere posse, colligunt Dd. ex *l. 12. C. de transact.* & ex iis, quæ, post alios Dd., tradit Gail. *2. Obs. 72. n. 11.* vid. Lanfr. *de arbitr. p. 3. n. 10.* Gilhauf. *d. §. 2. n. 23.* Borell. *d. gl. 3. n. 207.* ibi: *limita tamen non procedere in causa dubia, quia eo casu poterit syndicus compromittere.* Unde † iisdem etiam potestatem juramentum deferendi concedunt; Wesenb. *in π. tit. quod cuiusque Univers. caus. n. 8.* à quo tamen alii recedunt. vid. Hahn. *ad VVes. d. t.* Klock. *Relat. Camer. 72. n. 136. & 145.* ut † proinde tutissimum erit, hisce quoque compromittendi & juramentum deferendi potestatem specialiter dare & mandare. Cæterum † si causa, super qua compromittendum, non respicit Universitatem, quâ talem, sed singulos de Universitate, qua singulos, ut compromissum, quoad omnes, valeat, singulorum consensus est necessarius; *arg. l. f. in fin. C. de auctor. tutor. l. 28. ff. communi divid.* vid. Lanfr. *de arbitr. p. 7. n. 111.* quod † etiam obtinet in Collegiis & Societatibus Mercatorum; *non obst. d. §.* Wa auch. W. Landr. *pag. 83.* ita tamen, † ut, si causa non est individua, compromissum valeat inter socios compromittentes, sed non quoad dissentientes, vid. Georg. Eberhard. *vol. 2. consil. 27. n. 8.* Blanc. *de Compr. quæst. 7. rubr. ex persona partis. n. 8.* ibi: *quod si res erat dividua, & quilibet litiga-*

3\. 4. 5. 6. 7. 8.

bat pro parte sua, tot sunt compromissa, quot partes & personæ. vid. tamen *l. 21. pr. ff. h. t.* Si
9. inter socios fuit conventum, ut † quidam ex illis, negotia societatis omnia gerant, expediant, & liberè administrent, illorum compromissum, in societatis causa, valet quoad omnes. *arg. l. 17. §. ult. ff. de iureiurand.*

De Patre. *XIII.* Patrem, de rebus peculii filiorum suorum adventitii compromittere posse, etiam sine Iudicis decreto, colligunt Dd. *ex l. 1. C. de bon. matern.* Lanfr. *tr. de arbitr. part. 3. n. 9.* ubi scribit, omnes administratores administrationem à lege habentes, potestatem administrandi habere cum libera. modò tamen observet dispositionem *l. 8. §. 3. C. de bon. quæ liber.*

De Vasallo. *XIV.* De Vasallo, an ille de re feudali, sine Domini consensu, compromittere possit, diversæ sunt Dd. sententiæ. Affirmativam defendunt, modo id fiat sincerè & b. fide, *per cap. un. 2. Feud. 15. cap. un. 2. Feud. 34. cap. un. 2. Feud. 46. arg. c. un. §. si vasallus. 2. Feud. 26. & tit. 43.* Struv. *Exercit. Feudal. ult. th. 8.* Bachov. *ad Treutler. vol. 1. disp. 12. thes. 6. lit. α. vers. Vasalli.* Ludw. *de feud. cap. 15. pag. 388.* ibi: *tum quod compromissum alienationis species propriè non sit, cùm fieri possit, ut arbiter pro vasallo, non contra ipsum pronunciet.* vid. Georg. Schultz. *de feud. cap. 10. n. 55.* Finckelthaus. *de Feud. disp. 9. thes. 14.* Schradet. *de feud. part. 8. cap. 2. n. 48.* Klock. *1. Consil. 50. n. 12. & seqq.* vid. Schurpf. *cent. 2. Cons. 53. n. 1. & seqq.* Diss. Brunnem. *ad l. 32. §. 6. h. t.* & alii quam plurimi, allegati à Klock. *d. cons. 50. n. 4.*

XV.

XV. Episcopi & Prælati, de bonis Ecclesiæ compromittentes, Capituli adhibere debent consensum. *arg. cap. 1. & t. t. X. de his, quæ fiunt à Prælato sine consens. Capit.* vid. Borell. *de Compromiss. §. 1. gl. 3. n. 165. & seqq.* Compilat. *decis. Camer. verb. Compromissum. pag. 90.* vid. Lanfr. *p. 3. n. 12.* Thilemann. *Obs. Camer. Imper. Pentecost. 4. obs. 33. in fin.* sic in Camera consensus Capituli requisitus fuit, in Causa Fulda contra R. S. W. contra C. Klock. *Relat. Camer. 138. pr. in fin.* An Episcopi & Prælati.

XVI. Pupilli, & Minores Curatorem habentes, quod sine Tutorum & Curatorum suorum consensu compromittere non possint, dubio caret. *l. 35. ff. h. t. arg. l. 3. C. de rest. in integr.* Scaccia *de Jud. lib. 2. cap. 2. n. 310. & seqq. n. 317. & n. 333. & seqq.* Si † tamen Arbiter electus sententiam sponte dixit, in ejus favorem subsistit. *arg. l. 14. C. de procurator.* Scacc. *d. cap. 2. n. 32. & seqq.* Neque aliud dicendum esse putat Bachovius de minore curatorem non habente, *in Comm. ad 1. part. π. h. t. cap. 2. n. 2. pag. 1236.* ubi ferè in fin. hos, inquit, tantùm dicemus compromittere posse, qui rectè obligantur & idoneam personam standi in judicio habent. *& c. 4. n. 6. in fin. pag. 1264.* Boc. *class. 6. disp. 37. th. 7.* per *l. 3. pr. ff. h. t. l. 1. & 2. C. qui legit. person. stand. in iud. iunct. l. 1. ff. h. t.* vid. *l. 3. §. 8. ff. de pecul.* quamvis † alii quàm plurimi ab hac sententia recedant, & distinguant, inter actum compromissi, & causæ disceptationem coram Arbitro peragendam

1. An Pupilli & Minores. 2. 3. 4.

dam; ita ut ille quidem de rebus mobilibus, ab ejuſmodi minore, validè fieri poſſit, ſed non ipſa diſceptatio. vid. Lanfr. *d. tr. quæſt. 3. n 5.* inprimis verò Scacc. *de Jud. d. c. 2. num. 265.*
5. *& ſeqq.* In immobilibus † verò, & ſimilibus rebus, hi quoque negativam defendunt, quod nimirum ſine curatore, & Iudicis decreto, ejuſmodi minores, validè compromittere non poſſint; *l. 3. C. de his, qui ven. ætat.* Scacc. *d.*
6. *cap. 2. n. 275. & ſeqq.* niſi † pro illis fidejuſſor intervenerit. *l. 35. ff. h. t.* vid. *l. 127. de verb Obl.*
7. *l. 25. ff. de fideiuſſ.* Bachov. *d. cap. 2. num. 2.* Si † Minores, etiam cum Curatoribus, & decreto Iudicis, validè compromiſerunt, & inde læſi ſunt, reſtitutionem in integrum petere poſſunt. *l. 34. §. 1. ff. de minor.*

1. An Prodigi. *XVII.* Ex dictis patet, nec prodigos, ſine curatorum conſenſu compromittere poſſe; Gilhauſ *d. §. 2. n. 15.* Idem hodie obtinet in foro Saxonico, & Würtembergico, ac multis
2. An fœminæ. aliis in locis, quoad † fœminas; Dn. Wib. *tr. de contract. mul. cap. 3 §. 8. n. 239.* Berlich. *part. 2.*
3. *concl. 17. n. 53.* quæ, † alieno nomine, etiam jure civili compromittere nequeunt. *l. 32. §. 2. ff. h. t.* Bach. *d. cap. 2. pag. 1236.* ibi: *alieno nomine compromittere intelligo, quando mulier promittit, ſe, quod arbiter in cauſa aliorum pronunciaverit, ſoluturam, ſub conſueta pœna.*
4. An Servus. Tandem ſervus licet contrahere poſſit, ut inde ejus dominus de peculio teneatur, in arbitrum tamen compromittere nequit. *l. 3. §. 8. de pecul. l. 32. §. 8. ff. h. t.*

XVIII.

XVIII. Ex duobus compromittentibus unus si inhabilis, totum vitiatur compromissum. *d. l. 32. §. 8. ff. h. t.* vid. *l. 21. §. 11. in fin. ff. h. t.* Bach. *d. l.* Secus † esse dicitur, si tres aut plures compromiserunt; tunc enim unius inhabilitatem, totum compromissum, non vitiare, sed illud, quoad reliquos habiles, firmum & validum esse, docet Gilhaus. *d. §. 2. n. pen.* modo res, super quibus compromissum est factum, sint dividuæ, & commodè dividi possint. vid. Hart. Pistor. *Obs. 100.* Carpz. *l. F. part. 1. const. 1. defin. 16. n. 1. & 2.* Porrò † hîc notandum, quod personæ compromittentes, tempore compromissi, habiles esse debeant; & superveniens habilitas compromissum non reddat validum. Emptor in causa evictionis compromittere potest: re verò evictâ, contra venditorem, nullum habet regressum. *l. 56. §. 1. ff. de Evict.* ibi Brunnemann. vid. Blanc. *de Compromiss. quæst. 9. n. 3. & seqq.*

> 1. Si ex compromittentibus unus inhabilis.
> 2.
> 3. Quo tempore habilitas adesse debeat.
> 4. An Emptor in causa evictionis.

XIX. Arbitri eligi, & Compromissum recipere possunt omnes, qui nec ob defectum Iudicii aut sensus necessarii impediuntur, nec lege, ob aliam causam, prohibentur. Scacc. *de Jud. lib. 2. c. 2. n. 567.* Nec † refert, integræ famæ, an ignominiosi † sint; *l. 7. pr. h. t. ibi:* Brunnem. Laici, sive Clerici; vid. *l. 32. §. 4. h. t.* Lanfr. *de Arbitr. p. 2. n. 4.* vid. Hunn. *Encyclop. Jur. p. 2. tit. 40. cap. 1. n. 3. & 5.* Gilhaus. *arb. ind. civ. cap. 1. p. 3. § 4. n. 3.* Patresfam. sive Filiifam.; † *l. 5. ff. h. t.* ita † ut hi etiam in causa suorum parentum Arbitri esse possint. *l. 6. ff. h. t.* vid. *l. 77. & 78. de iud.*

> 1. Qui Arbitri Compromissarii esse possint.
> 2. An infames.
> Clerici.
> Filiifamil.
> 3.

1. **Qui impediantur.** *XX.* Impediuntur autem Furiosi, mente Capti, Pupilli, Muti, & Surdi, *l.9. §.1.* Borell. *de Compromiss. §.2. gl.4. n.23. & seqq.* Hunn. *Encyclop. part. 2. tit. 40. cap. 1. n. 11. & 12.* ubi de furioso dilucida intervalla habente. vid. *l.12. §.1.* ibi: *& perpetuò furiosus. ff. de Judic.*

2. **An Cœci.** sed † non Cœci; *arg. l.6. ff. de Judic. l.1. §.5. ff. de postuland.* Gilhauf. *d. §.4. num. 23.*

3. **An Prodigi.** Nec † Prodigi; quippe quorum vitium non impedit, quominus, in causis alienis, verum à falso, & æquum ab iniquo discernere, & de illis suam sententiam dicere possint. vid. *l.12. §. fin. ff. de tutor. & curator. dat. non obstante. l.40. de R. I.* Gilhauf. *d. §.4. n.23. in fin.*

1. **Qui prohibeantur: Servi & Fœminæ,** *XXI.* Lege prohibentur, ob statum, Servi, *l.7. pr. & §.1. h.t.* ob sexum, Fœminæ, *l.f. C. h.t.* vid. *cap.4. X. h.t.* ubi excipiuntur fœminæ Iurisdictionem habentes. vid. Lanfr. *d. tr. part. 2. n. 2.* Gilhauf. *d. §.4. n.9.* Blanc. *de Compromiss. quæst. 2. n.34. & seqq.* ubi *n.40.* agit de hermophrodito.

2. **Minores 20. annis.** Ob † ætatem, Minores 20. annis. *l.41. ff. h. t.* Hunn. *Encyclop. Jur. part. 2. tit. 40. cap. 1. num. 10.* vid. Bachov. *in Comm. ad part. 1. π. h. t. cap. 2. pag. 1237. & seq. ubi ostendit, d. l.41. non nudam relationem continere.* vid. *l.57. de Re iud.*

3. Ob alias † causas, verb. gr. ob publicam de causis illis controversis judicandi potestatem competentem, **Judices competentes.** Judices & magistratus, ad quorum notionem

nem & Iurisdictionem, controversiæ in compromissum deducendæ, pertinent; *l. 9. §. 2. ff. h. t.* vid. Petr. Barbos. *in l. 1. ff. de Jud. art. 1. n. 233. & seqq. maximè n. 236.* ibi: *Juris civilis ratio non patitur, quod ille, qui habet ius perfectum & superius in re, in eadem re acquirat ius inferius. l. 70. pr. ad SCt. Trebell. arg. l. 54. de Iudic.* Ant. Faber. *in Cod. h. t. def. 2.* vid. Bach. *d. Comm. h. t. pag. 1239.* Hunn. *d. cap. 1. n. 15. & seqq.* quod † ipsum tamen, Dd. communiter, jure canonico, mutatum esse, scribunt, *per cap. 5. 7. & 10. X. h. t. cap. 21. de præbend.* Klock. *tom. 1. cons. 50. n. 19. & Relat. Camer. 72. n. 146.* Blanc. *d. quæst. 2. n. 47.* Lanfr. *d. tract. part. 2. n. 14. in fin.* Gilhaus. *d. §. 4. n. 8. in fin.* Hunn. *d. cap. 1. n. 17.* Grõneweg. & Brunnem. *ad d. l. 9. §. 2.* 4. **An jure canonico.** Nostris † quoque Moribus, Compromissa in Iudices competentes, non tantùm licita, vid. Besold. *ad I. P. VV. disput. 1. thes. 11.* Bus. & Grönevveg. *ad d. l. 9.* Klock. *d. l. ubi, hanc in Camera receptam esse, addit,* sed etiam frequentissima esse, testantur, præter experientiam, David Mev. *1. decis. 98.* & Brunnem. *ad d. l. 9. n. 2.* 5. **An hodierno.** ita † tamen, ut Iudices in causa controversa competentes, in quos compromissum, formam quidem & modum in compromisso præscriptum observare teneantur, atque eâ ratione, juxta compromissum, verùm non ex compromisso, sed vi competentis publicæ potestatis & suæ Iurisdictionis, judicent; illorumque sententiæ in res judicatas transeant, & actiones, ac rei judicatæ exceptiones, 6. **Ejus declaratio.**

 pro-

producant; ac per consequens, ab illis appellare possit; nisi appellationi renunciatum fuerit. Dav. Mev. *d. part. 1. decis. 98. num. 3. & 4.* Brunnem. *ad d. l. 9. n. 2.* Klock. *Relat. Camer. 131. n. 3.* Borell. *de Compromiß. §. 2. gl. 8. n. 57.* ibi: *quod dicatur procedere ut ordinarius, quia potestas ordinaria est potentior & generalior.* Un-
7. de † hujusmodi compromissum, ex judice competente, nec Arbitrum compromissarium, nec Arbitratorem propriè dictum facit; (vid. tamen Carpz. *J. F. p. 1. const. 1. def. 15. in fin.*) neque alia jura de Arbitris Compromissariis specialiter constituta, in hujusmodi Arbitro locum habent. Christoph. Philipp. Richter. *p. 1. Consil 64. n. 42. & seqq.*

1. An Compromitti possit in Cameram Imperialem.

XXII. Summum quoque Imperii Judicium, quod Spiræ est, Compromissa, si vult, recipere potest; sed, hodie, illa tantùm, quæ facta sunt inter personas immediatè Imperio subjectas, ac Austregas habentes, itemque inter personas pro suis qualitatibus in prima instantia ad Cameram pertinentes. R. Absch. *de Anno 1594.* §. Als auch der *Comp.* halben. Rod. *π. Cam. lib. 1. t. 4. §. 23.* Blum. *de Proc. Cam. t. 38. n. 2.* Klok. *Rel. Cam 138. n. 1. & 2.* ubi in princ. formulam hujusmodi Compromissi in Cameram Imp. refert. vid. Tilemann. de Beningn. *Obs.*
2. *Cam. pentecost. 4. Obs. 34.* Augustissimum † tamen hoc Judicium, etiam in hujusmodi causis, vi competentis Iurisdictionis, & non ex nudo compromisso, ac non tanquam Arbitrum Compromissarium judicare, sententiamque publi-

publicare, inde dicendum videtur, quod Dd. passim scribant, hujusmodi compromisso fundari Cameræ Iurisdictionem. Klock. *d. Relat. Camer. 138. n. 2.* ibi: *Cameræ Jurisdictionem ex compromisso, in præsenti hypothesi esse fundatam.* Roding. *π. Cameral. lib. 1. tit. 4. §. 22.* Blum. *d. tit. 58.* Unde † etiam in ejusmodi Compromissi formula, sententia, quam petunt compromittentes, vocatur, ein Rechtlicher Außspruch. ap. Klock. *Relat. 138. in pr. ferè in fin.* Was auch darauff nach solchen vor- und einbringen/ bey offt gedachtem Kayserlichen Cammer-Gericht NB. mit Urtheil und Recht außgesprochen seyn wird &c. Et Domini † Camerales, in ejusmodi Compromissis, pronunciant: In Compromiss sachen N. N. &c. ist/ allem vorbringen nach zu Recht erkannt/ daß ꝛc. als wir sie auch hiermit darzu condemniren/ und verdammen. ap. Klock. *d. Relat. 138. in fin.* 3. 4.

XXIII. Præterea lege quoque prohibentur Laici, in causa spirituali, *cap. 8. X. h. t. &* ibi: *Canis.* vid. Gilhaus. *d. §. 4. n. 4.* vid. omninò Hunn. *Encyclop. lib. 2. tit. 40. cap. 4. n. 8.* & quilibet in causa † propria, *l. 51. ff. h. t.* Blanc. *de Compromiss. quæst. 2. num. 52. & seqq.* propriè & strictè ita dicta; ita ut fidejussor, in causa debiti, pro quo fidejussit, inter principalem debitorem & creditorem, & Venditor, in causa evictionis rei venditæ, inter emptorem & tertium, arbiter esse possit, *arg. d. l. 51.* secundùm Blanc. *d. q. 2. n. 61.* Baptist. à S. Blas.

1. An in laicos in causa spirituali.

2. An in causæ dominum.

Blaſ. *de Arbitr quaeſt.24.* Gilhauſ.*d.* §.*4.num. ult.* Borell. *de Comprom.* §.*2. gl.4. n.99.*

1. De numero Arbitrorum *XXIV.* De numero Arbitrorum Compromiſſariorum notandum, quod unus, vel plures, etiam duo eligi & conſtitui poſſint; qui tamen, ſi diſſentiunt, eligere coguntur tertium; qui, ſi hoc in ſe recipit, vid. Bach. *d. Comm. h.t. c.2. pag. 1244.* ſuo voto diſcrepantiam dirimat; *l.17.* §.*6. ff. h.t.* Iacob.Schult. *in addit. ad Modeſt. Piſtor. part.2.quaeſt.72. n.3.*

2. *& ſeqq.* vid. *l.28. ff. de re iudic.* quem † ipſum quidam ſuperarbitrum, *un ſurarbitre*, Mornac. *ad d. l.17.* §. *ult. h.t.* alii mediatorem, conciliatorem vel concordatorem appellant. vid. Mæſtert. *ad h.t* Hunn. *Encyclop. Jur. p.2. titul.40. cap.7. num.11.* vid. Modeſtin. Piſtor.

3. *part.2. quaeſt.73.* Si † tertius quoque diverſam dicit ſententiam, tunc reliqui hujus ſententiæ accedere, eidemque partes ſtare debent, *per d.* §.*6.* ibi: *cuius auctoritati pareatur.* Borell. *d. tract.* §.*5. gl.1. num.8.* Lanfr. *de arbitr. p.5. n.5.* B. Wurmſer. *tit.3. Obſ.5.* Hunn. *d.*

4. *cap.7. num.13.* Si partes, † ab initio, in duos ea lege compromiſerunt, ut duo illi arbitri, in caſum diſcordiæ, Titium, vel aliam certam perſonam in compromiſſo nominatam aſſumant, & conjungant, valet compromiſſum;

5. *d.l.17.* §.*5.* ſecus, † ſi in compromiſſo dixerint, quod duo illi arbitri, ſi diſſentiant, ipſi tertium eligere debeant; tunc enim compromiſſum dicitur nullum; nec Lex, vel Prætor, hic, partibus, quæ ipſæ, in caſum diſcordiæ, ſibi

ſibi proſpicere voluerunt, ſuccurrit. *d. l. 17. §. 5. cap. 12. in fin.* ibi: *ut compromiſſum de incerta perſona in arbitrium aſſumenda non teneat. X. h. t.* Schult. *in add. ad d. quæſt. 72. num. 9.* Hunn. *d. cap. 7. num. 12.* vid. Bachov. *ad h. t. cap. 2.* Jure † canonico, etiam in hoc poſteriori caſu, compromiſſum valere, illudque, 6.
apud Gallos & Belgos, frequentiſſimum eſſe, ſcribit Grœnevveg. *ad d. l. 17. §. 5. num. 3. per cap 61. X. de appellat.* Idem de Moribus Gallorum tradit Mornac. *ad d. l. 17. §. 5.* Verùm jure † Canonico, Ius civile, hâc in parte ex- 7.
preſsè approbatur in *dict. cap. 12. X. h. t.* non obſt. *d. cap. 61. X. de appell.* quippe quod de arbitris loquitur neceſſariis, nec contrarium, ſed illud ipſum, quod jus civile, diſponit. vid. Scacc. *de Jud. lib. 2. cap. 2. num. 575. & ſeqq.* An verò, † ſi quatuor electi fuerint, & in com- 8.
promiſſo dictum, quod in caſum, ſi vota paria, ipſi quintum eligere debeant; compromiſſum etiam non valeat, dubio haut caret. Negativam tamen, ut veriorem, defendit Iacob Schultes, *d. l. num. 11. & ſeqq.* Ad † hu- 9.
juſmodi itaque quæſtiones & difficultates evitandas, optimum erit, ut, ab initio, impari numero Arbitri eligantur. *cap. 1. X. h. t.* Scac. *de Jud. lib. 2. c. 2. num. 573.*

XXV. Pluribus autem Arbitris copulativè electis, omnes habiles, *l. 7. §. 1. ff. h. t.* Lanfr. *de Arbitr. part 2. n. 23.* vid Blanc. *de Compr. quæſt. 2. n. 65.* Trentacinq. *lib. 2. tit. de Arbitr. Reſol. 1. n. 4.* & præſentes † eſſe, *l. 17.* 1. Pluribus copulativè electis. Quid juris. 2.
§. fin.

§. *fin.* & *l. seq. ff. h. t.* simulque sententiam suam dicere debent; *l. 17. §. 2.* ibi: *aut omnes aut nullus. l. 18. ff. h. t. l. 39. ff. de re iud.* vid. Lanfr. *d. tract. part. 5. n. 27.* ibi: *non valebit, etiamsi postea ille tertius compareat & ratificet sententiam duorum.* ita † ut de jure civili, in foro Imperii servando, nec præsentia & taciturnitas, sufficiat, *arg. dd. ll. & l. 36. ff. de Re Jud.* Blanc. *d. tract. cap. 9. n. 55.* vid. Bachov. *d. Comm. h. t. c. 2. num. 3. pag. 1244. in pr.* ibi: *si unus præsens sententiam dicere noluit. v. c. si ut olim solebat, iuret sibi non liquere, sententiam à cæteris dictam valere.* vid. tamen Borell. *d. tr. §. 5. gl. 1. n. 10.* Trentacinq. *d. Resol. 1. num. 12.*

3. An omnes præsentes sententiam dicere debeant.

4. nec malitiosa † unius absentia pro præsentia habeatur, *arg. dd. ll.* Lanfr. *d. num. 27. & 29.* Licet enim aliàs absentis contumacia pro præsentia habeatur: *auth. Qua in Provincia. C. ubi de Crimin. ag. oport.* quia tamen hîc non nuda sufficit præsentia, & non de absentis, sed tertii agitur præjudicio, nec, qui ab æqualibus, reliquis scil. Arbitris, est requisitus & vocatus, & iisdem non paruit, contumax dici potest; *arg. l. 53. pr. & §. 1. ff. de re iud.* eapropter d. regula hîc non locum habet: sed absens quoque venire & sententiam dicere, judicis officio compellitur. *l. 3. §. 1. l. 32. §. 12. ff. h. t.* Ant. Faber. *in Cod. h. t. def. 3.* Carpz. *part. 1. const. 1. def. 14.* Trentacinq. *lib. 2. tit. de arbitr. Resol. 1. num. 3.*

5. Jure † tamen Canonico, in terris Ecclesiæ observando, tribus Arbitris electis, & legitimè convocatis, unô absque

deficiente legitimo impedimento, non comparente, reliqui duo præsentes causam cognoscere & determinare valent. *cap. ult. de arbitr. in 6.* ubi † in fine additur, quod Pontifex, quoad Judices, hac in parte, Jus Civile, (quod extat in *l. 39. de Re jud.*) incorrectum reliquerit; quo ipso satis apertè probatur, quod, quoad arbitros Compromissarios, Pontifex, Jus Civile, hâc in parte mutaverit; ut proinde, contrarium defendere, frustra laboret Mæstert. *de Justit. Roman. Leg. dubit. 50.* Hanc differentiam inter Jus Civile & Canonicum, post alios Dd., agnoscit etiam Trentacinq. *d. Resol. 1. n. 3. & seqq.* Lanfranc. *d. tract. p. 5. n. 27. & seqq.* ubi utrumque pluribus explicant. Compromisso † in certum Collegium facto, v. gr. in das Stadt-Gericht/ oder in das Hof-Gericht zu Tübingen/ non plures, & singuli de Collegio electi censentur *arg. l. 2. ff. quod cujusque univers.* Unde sufficit, si duæ Collegii partes, aut tot præsentes fuerint, ac sententiam dixerint, quot aliàs requirunt, ad ejusmodi causam decidendam; *arg. l. 3. & 4. d. t.* vid. W. Hoffg. Ordn. *part. 3. tit. 24. §. 3.* nisi constet, aliam compromittentium mentem fuisse. *arg l. 32. §. 13. & 15. ff. h. t.* 6. 7.

XXVI. Omnes Arbitri si præsentes fuerint, sed diversas sententias dixerint, standum est illi, quam major pars probavit, *l. 17. § fin. l. 18. l. 27. §. 3. ff. h. t. cap. 1. X. h. t.* vid. *l. 36. l. 39. de re jud.* vid. Mornac. *ad d. l. 17. §. principaliter.* ubi scribit, quod duobus consentien- 1. **Plures Arbitri si diversas dicunt sententias, cui standum.**

tibus, illorum ſententiam ſubſcribere teneatur etiam tertius, cujus opinio in judicando fuit contraria. Ne enim hujuſmodi res ſine exitu ſint futuræ, non ponderanda, ſed numeranda ſunt plurium arbitrorum ac Iudicum
2. vota. Hinc † ſi duo Arbitri decem, unus verò quinque à Reo Actori ſolvenda eſſe arbitrati fuerint, valet ſententia in decem. *cap. 1. de Arbitr. in 6t.* Scaccia *de iud. lib. 2. cap 2. num. 576.* Bachov. *ad 1. part. π. h.t.* Diſs. Accurſ. & Ant.
3. Faber. *ad d. l. 27. §. 3.* Qui † enim hîc in decem conſentiunt, illi in minorem quidem ſummam etiam conſentire cenſentur, *l. 27. §. 3. h.t.* ſed non aliter, quàm ſi ſententia in majorem valere nequit. Naturaliter quidem, & arithmeticè, major ſumma ſemper continet minorem, ita ut, qui decem habet, etiam habeat quinque: ſed civiliter & intentionaliter, habito reſpectu ad diſponentium voluntatem & intentionem, major ſumma non ſemper continet minorem, & qui conſentit in decem, non ſemper & purè conſentit in quinque. *l. 52. locat. l. 120. de V. O. l. 5. §. 3. & ſeqq. ff. mandat.* Grœnew. *ad d. l. 27. num. 3.* Zœſ. *h. t. n. 26.*
4. Cæterùm † ſi Primus XV. Secundus X. & Tertius V. arbitratus fuerit; quia nullius ſententia per ſe ſubſiſtere poteſt; eapropter recurrendum eſt ad conjecturatam illorum voluntatem, & ad id, quod, in hunc caſum, veriſimiliter omnes probârunt, ita ut hîc ſententia valeat in minimam ſummam, quinque nim. *l. 27. §. 3. h. t. l. 38. §. 1. ff. de re iudic. c. 1. de arbitr.*

bitr in 6. vid. Mæſtert. *in var. ſuis trr. de arbitr. quæſt. quid ſi in duos compromiſſum.* ubi ſcribit, hujuſmodi in caſu, quo omnes diverſas dixerunt ſummas, multis in locis, nullius ſententiam valere; nec in minimam; in aliis verò mediam ſummam præſtandam. vid. etiam Mornac. *ad d. l. 27. § 3.* Si ſinguli, † non quoad quantitatem, ſed aliâ ratione, diverſas dixerunt ſententias, aut ſi, quatuor electis, vota ſunt paria, nullius laudo ſtandum. *d. l. 27. §. 3.* Blanc. *d. tract. quæſt. 9. n. 57.* quod ſecus eſt in Iudicibus vid. *l. 28. & l. 38. pr. ff. de re jud.* vid. Blanc. *d. l.* 5.

XXVII. Plures ſi non copulativè, ſed alternativè electi fuerint, unius inhabilitate, vel abſentiâ, nec compromiſſum, nec reliquorum ſententia vitiatur. *l. 8 l. 17. §. 4. ff. h. t.* vid. etiam *l. 32. § 13. ff. h. t.* & Bachov. *in d. Comm. h. t. cap. 2. num. 3. verſ. & hoc iterum non uno modo &c. pag. 1240.* vid. omninò Trentacinq. *d. Reſol. 1. n. 9.* I. Pluribus alternativè electis.

XXVIII. Objectum ſunt omnes cauſæ controverſæ, *l. 13. §. 3. l. 19. §. 1. l. 43. ff. h. t.* quæ exceptæ non inveniuntur. *arg. l. 32. §. 6. & 7. l. 43. ff. h. t.* Lanfr. *de arbitr. part. 4. in fin.* Carpzov. *tract. de proceſſ. tit. 2. art. 3. n 39.* Gilhauſ. *arb. Jud. civ. cap. 1. part. 3. §. 2. n. 1.* Hunn. *Encyclop. part. 2. tit. 40. c. 4. n. 1.* etiam in judicium jam deductæ; in quacunque judicii parte verſentur. Lanfr. *de Arb. p. 7. n. 107.* Scac. *de Jud. l. 2. c. 2. n 31.* Excipiuntur a. (1) delicta † famoſa, vel famoſæ actiones ex deli- I. De Objecto Regula. 2. Excipiun-

tur: Delicta famosa, cto venientes. *l.32. §.6: ff. h. t.* ne scil. de illis quasi judicialiter condemnati, infamiam evitent. *arg. l.63. ff. de furt.* vid. *l.1. l.4. §.ult. & l.seq. ff. de his, qui not. infam. junct. l.13. §.5. ff. de his, qui not. infamia.* idque† sive ex hu-
3. etsi de illis civiliter agitur. jusmodi delictis criminaliter, sive civiliter, famosis tamen remediis agatur. *arg. d. l.32. §.3. h.t. junct. l.8. ff. de publ. in rem act.* non obst. *d. l.13. §.5. de his qui not. infam.* Ioan. à Sand. *lib.5. decis. Fris. tit.8. def.6.* ibi: *vel de actione ex delicto famosa, veluti furti, iniuriarum, arbiter sumi non possit ex compromisso.* Diss. Lanfr. *d. part.1. n.1. & seqq.* Blanc. *de Compromiss. q.4. num.26.* Scacc. *de Jud. lib.2. cap.2. num.30.**. Brunnem. Ant. Faber. Grœneweg. *ad d. l.32. §.6.* Hunn. *in Encyclop. Jur. lib.2. tit.4. c.4. num.4.* Unde sub hac† exceptione
4. An Actio L. Aquil. non continentur Actio L. Aquil. vid. Blanc. *de Compromiß. q.9. num.78.* ubi addit, in hac actione, Arbitrum, ob Rei inficiationem, eundem in duplum condemnare posse. Actio rerum amotarum, & Condictio furtiva. *arg. l. pen. ff. ad L. Aquil. junct. l.2. ff. rer. amot. l.36. ff. de O. & A.* (2.) Excipiuntur†
5. Causæ Publicorum Iudiciorum. Causæ publicorum Judiciorum. *d. l.32. §.6. ff. h. t.* Ad Magistratus enim spectat curam, ut in his surgat ad vindictam; idque ut disciplina & securitas publica servetur, malorum mores corrigantur, aut licentia illorum comprimatur; *l.13. ff. de Offic. præsid. l.51. §.2. ff. ad L. Aquil. l.9. §.5. de publican.* quam ipsam

psam ob causam, quibusdam in locis, privati nec ad illarum accusationem admittuntur, sed tantum Fiscales Regii sive publici. vid. Mornac. *ad dict. l.32. §.6.* Grœnew. *ad l. 18. C. de transact.* (3.) Actiones † populares, *d. l. 32. §. 7. in fin.* vid. *l. 1. ff. de popular. act.* (4.) Causæ † Status de libertate & ingenuitate. *d. l.32. §.7.* (5.) Restitutiones † in integrum. *l. ult. C. ubi in integr. restit.* ibi Brunnem. *n. 2. & 11. cap. pen. X. de restit. in integr.* nisi coram arbitris petitæ fuerint incidenter. *d. cap. pen.* Lanfr. *de Arb. p. 4. n. 11.* Wurmser. *lib. 1. tit. 3. Obs. 3.* Brunnem. *d. l. n. 11.* Blanc. *d. tr. quæst. 4. n. 15. & 18.* Præterea † super quæstione, an quis restituendus sit, compromissum fieri posse, post Gloss. existimant multi: vid. Hunn. *d. cap. 4. num. 18.* sed contrarium veriùs, & commune esse, ostendit Blanc. *d. tr. quæst. 4. num. 16. ferè in fin. vers. contrariam.* vid. Wurmser. *d. obs. 3. in fin. per d. l. f. & d. c. pen.* (6.) Causæ matrimoniales. *cap. pen. X. de rest. in integr.* Gail. *2. Obs. 94. n. 14.* Lanfr. *d. tr. p. 4. n. 5.* (7.) Excipiunt Dd. causas † omnes, de quibus transigi nequit; Hunn. *d. cap. 4. n. 2.* ut sunt res judicatæ, *c. 11. X. h. t.* Hunn. *d. c. 4. n. 28.* ubi in præcedentibus plura adfert exempla.

6. Actiones populares.
7. Causæ Status.
8. Restitutiones in integrum.
9.
10. Causæ matrimoniales.
11. Res judicatæ.

XXIX. Ratio, qua Arbitri Compromissarii sunt, quod sunt, & qua ab aliis distinguntur, est privata ex compromisso accepta potestas, causas controversas, quasi judicialiter cognoscendi, easque libero suo arbitrio definiendi

I. Differentia specifica.

atque

atque determinandi; *l. 1. l. 17. §. 3. l. 19. ff. h. t.*
2. vid. *praced. §.* . . quam ipſam † poteſtatem non nulli notionem, Berlich. *part. 1. concl. 4. n. 15.* Baptiſt. à S. Blaſ. *de arbitr. q. 1 n. 2.* alii verò Juriſdictionem conventionalem, appellare ſolent; Carpz. *de proceſſ. tit. 2. art. 3. n. 36.* quamvis impropriè & abuſivè. Scacc. *de Iudic. lib 2. c. 2. n. 11.* ibi: *non videre rectè locutum, dum ſentit, hos arbitros de communi partium conſenſu electos habere Jurisdictionem conventionalem.* Hu-
3. juſmodi † n. arbitri quà tales nullam habent Iuriſdictionem; *arg. l. 3. C. de Idict.* Berlich *p 1. concl. 4. n. 15.* Modeſt. Piſtor. *part 2. q. 70. n. 1.* Scacc. *de Iudic. lib. 2. c. 2. num. 9. & alii citati ab* Hunn. Encyclop. *Iur. p. 2. t. 40. cap. 6. num. 1.*
4. quo † ipſo etiam differunt à Magiſtratu & Iudice, etiam ex prorogatione partium competente. vid. omninò Petr. Barboſ *ad leg. 1. ff. de Iud. art. 1. n 246. & ſeqq.* Item ab Arbitris † Iu-

Qua diſtinguuntur à Iudice.

5. ris, & Statutariis ſive Neceſſariis. Berlich. *d. concl. 4. n. 16 & ſeqq.* Mynſ. *4. Obſ. 68. n. 10. & 11.* Scacc. *d. c. 2. n. 6.* Hunn. *d. c. 6. num. 2.* ubi hanc conſtantem eſſe Dd. ſententiam addit. Modeſt. Piſtor. *part. 2. q. 70. & ibi in not.* Iacob. Schultes. ubi idem ſtatuunt, de illis, qui eli-

Ab Arbitro Neceſſario.

6. guntur, ex neceſſitate † pacti Illuſtris Familiæ, Regalia & Ius territoriale habentis. Hâc ratione etiam differunt à Mediatoribus & Arbitratoribus, vid. *l 13. §. 2. h. t.*

Ex pacto Familiæ Illuſtris electo.

1. *XXX.* Ex dicta ratione, ſua ſponte ſequitur, illos, qui à partibus, eâ lege, ſunt electi, ut

Ab illis, qui ſecundum

ut producta acta colligant, illaque, causâ conclusâ, ad certum ICtorum collegium transmittant, atque, secundùm illius responsum, laudum seu sententiam dicant, propriè Arbitros Compromissarios non esse. *arg. l. 17. §. 13. & l. 19. ff. h. t.* vid. Lanfr. *de Arbitr. part. 5. num. 1.* Thomin. ap. Modest. Pistor. *p. 2. quæst. 71. n. 1. & seqq.* & Iacob. Schultes *ibi in addit. num. 8. 10. & 11.* Cæterùm † si in compromisso hoc tantùm dictum sit, quod arbitri, habito consilio Titii, vel certi alicujus Collegii, sententiam dicere debeant, & compromissum subsistit, & electi veri sit arbitri. Licet enim hujusmodi in casu Arbitri, consilium illud necessariò requirere teneantur; Illud tamen sequi non necesse habent. *cap. 7. X. de arbitr.* Iac. Schult. *ad d. q. 71. n 6. & 7.* Lanfr. *d. p. 5. n. 2.* Borell. *de Compromiss §. 2. gl. 6. n. 75.* Idem † Dd. statuunt, si dictum sit, quod Arbitri sententiam dicere debeant secundum Consilium Sapientis, vel Collegii ICtorum, nulla certa persona, vel Collegio certo nominato, sed ejus electione Arbitris relictâ. Lanfr. *d. p. 5. n 3.* Borell. *d. tr. §. 2. gl. 6. n. 76.* cui tamen † sententiæ adhuc obstant, *l. 17. §. 3.* ibi: *& puto, tale arbitrium non valere, in quo libera facultas arbitri sententia non est futura. & l. 19. in pr. dummodo dicat quod ipsi videtur. h. t.* nisi dicamus, etiam hoc in casu, in Arbitrorum arbitrio esse, an Consilium, quod impetrarunt, sequi, an verò & ab aliis Consilium petere, & postea secundum illud, quod ipsis æquiùs visum fue-

certi Collegij responsum laudum dicere tenentur.

2.

3.

4.

5. Vel secundum partiū conventionem. fuerit, sententiam dicere possint. *p. dd. ll.* Ex † dictis etiam apparet, quod, si sic in arbitrum fuerit compromissum, ut certam à partibus conventam sententiam dicat, compromissum nullum sit, nec arbiter sententiam dicere cogatur. *l. 19. pr. ff. h. t.* Objectum † enim compromissi est res controversa; de qua si partes consenserunt, & certum quid convenerunt, arbiter ut suâ sententia eidem finem imponat, necesse non est. Frustra enim expectatur, quod factum nihil operatur. *arg. leg 21. C. de probat.* Maximè cum controversia communi partium placito efficaciùs videatur sopita, quàm arbitri sententia. *arg l. 5. C. h. t.* vid. tamen Blanc. *tr. de Compromiss. quaest. princ. 9. quaest. 25. n. 67. & seq.* vid. etiam *l. 26. ff. de iudic.* & Bachov. *d. Comm. h. t. c. 4. n. 3. pag. 1262.*

6.

Finis. *XXXI.* Finis Compromissi est, ut lites eò citiùs, & minoribus expensis ac molestiis finiantur ac tollantur. *l. 37. ff. h. t.* Berlich. *p. 1. concl. 4. n. 1.* Carpzov. *l. F. p. 1. const. 1. def. 16. n. 1.* vid. Würtemb. Landr. *p. 1. t. 8.* §. Im Fall aber. ibi: Auf ein Compromiß und schleinigen Außtrag.

I. Effectus ratione Ipsorum Arbitrorum. *XXXII.* Effectus Compromissi legitimè à partibus initi, & ab Arbitris suscepti, ratione ipsorum Arbitrorum consistit in necessitate, officium, quod in se receperunt, implendi. *l. 3. § 1. l. 32 §. 3. ff. h. t. iunct. l. 17. §. 3.* ibi: *adiuvari quippe nos non decipi beneficio oportet. ff. commodat.* Ad hoc enim ipsi, etiam inviti, nobili Iudicis officio, vel mulctæ indictione.

ne, vel pignorum captione, vel personæ retentione seu arrestatione, à Prætore, compelluntur; *d. l. 32. §. 12. h. t.* vid. *l. 9. §. ult. ff. ad L. Jul. pecul.* nisi justam habeant excusationis causam; de quibus in seqq. adeò ut ipsi † 3.
nec alios substituere possit, nisi hoc ipsum in compromisso comprehendatur. *l. 32. §. 16. in fin. ff. h. t. arg. l. un. §. 9. C. de cad. tollend.* Borell. *de Compromiß. §. 2. gl. 6. num 77.* Cæterùm † si compromissum non est legitimum si- 4.
ve plenum, sed, vel ratione causæ efficientis, subjecti, aut objecti, defectu aliquo laborat, ita ut certum non sit, quod partes, ut Arbitri sententiæ stent, modo aliquo cogi possint, nec arbitri sententiam dicere coguntur. *l. 32. §. 3. & §§. seqq. l. 35. l. 11. §. 4. & seq. ff. h. t.*

XXXIII. Ut autem Arbitri, officio suo, 1.
ritè & legitimè fungantur, primo omnium, in genere necessariò observare tenentur, ne Compromissi terminos, & modum in illo comprehensum excedant, sed diligenter & strictè custodiant. Nec enim aliud illis licet, quàm ibi, ut efficere possint, cautum est; *l. 7. §. 1. l. 21. §. 4. & 8. l. 25. pr. l. 32. §. 15. & 17. ff. h. t. cap. 6. X. de arbitr.* ita ut, si † extra metas 2.
compromissi evagantur, & modum præscriptum non observant, illorum sententia ipso jure nulla sit, *d. l. 32. §. fin. arg. l. 1. C. de pedan. iud.* Lanfranc. *d. tract. part. 7. num. 2.* & usque ad † 30. annos, nulla dici, ac per que- 3.
relam nullitatis impugnari possit; etiam post

Arbitri terminos compromissi custodire debent.

 ulti-

ultimum Imp. Receſſ. de anno 1654. §. Bey den jenigen nullitäten. *d. Receß.* vid. D. Me-
4. vius. *1. deciſ. 100. & praced 98.* nec partes † eandem, ut tanquam laudum arbitri, & non in vim pacti, ſuſtineatur, ratificare poſſint. Hunn. *Encyclop. part. 2. tit. 40. cap. 6. num. 5.*
5. Unde coram hujuſmodi † Arbitris Compromiſſariis, nec Reconventio locum habet. *d. cap. 6. X. h. t.* Lanfranc. *de Arbitr. mebr. 5. num. 33.* Bocer. *claß. 6. diſp. 37. theſ. 53.* Borell. *de Compromiß. §. 2. gl. 1. n. 115. & ſeqq.* Blanc.
6. *quaſt. 4. num. 23.* ubi, † in arbitris ſtatutariis
7. ſecus eſſe, addunt. De † connexis, ſine quibus compromiſſum expediri non poteſt, vid. *l. 2. ff. de Jurisd. l. 56. & l. 62. ff. de procur.* Tuld. *in Cod. h. t. n. 2.* Blanc. *de Compromiß. q. 6. n. 15. & q. 9. num. 80.* & de acceſſoriis, v. gr. fructibus, uſuris & expenſis, licet illorum, in compromiſſo, nulla facta ſit mentio, Arbitri ſententiam validè dicere poſſunt; *arg. c. 21. verſ. ſexta nobis. in fin. X. de offic. & poteſt. del* Lanfr. *d. tr. part. 7. n. 65.* Borell. *de Compromiß. § 3. gl. 4. n. 85. & ſeq.* Hunn. *Encycl. part. 2. t. 40. cap. 6. num. 6.* Blanc. *d. quaſt. 6. n. 15. & quaſt. 9. n. 80.* vid. Carpzov. *part. 1. conſt. 1. def. 17.* mo-
8. do † officio judicis, ac acceſſoriè debeantur, & non ſeparatim, jure actionis, atque non tantùm ſuper re & ſorte ſit compromiſſum. Bartol. *tract. de Arbitr. num. 9.* Bachov. *in d. Comm. h. t. cap. 4. n. 1. pag. 1259. & ſeq.* Blanc.
9. *d. num. 80.* Licet verò † de re principali tantùm

tùm sententiam dixerint, & non etiam de hujusmodi accessoriis, sententia tamen subsistit, non obstante *l. 19. §. 1. ff. h. t. per l. 4. C. depos. l. 3. C. de fruct. & lit. expens. l. 49. ff. de action. empt.* Ant. Faber. *in Cod. h. t. def. 4.*

XXXIV. In specie verò, ut Arbiter, munere suscepto ritè & legitimè fungatur, causam controversam diligenter & quasi judicialiter, observatô nimirum Iudiciali ordine, cognoscere debet. *l. 1. l. 3. §. 1.* ibi: *post causam iam semel atque iterum tractatam &c. ff. h. t. l. 14. pr. C. de Jud.* ibi: *quod iudicium imitatur. cap. 10. X. h. t.* Hunn. *in Encyclop. dict. tit. 40. cap. 7. num. 1. & seqq.* Unde † ad hanc quoque quasi judicialem disceptationem procuratores & advocati admittuntur; *l. 31. l. 32. §. 18. ff. h. t. l. 14. §. 1. C. de iud.* Partes, † per nuncium, vel epistolam, adesse jubentur; *dict. l. 32. §. 18. l. 49. §. 1. ff h. t.* Blanc. *de Compromiss. quæst. 8. num. 2. & 9. n. 2. & seqq.* ibi: *omnes committant citationem.* licet in alieno territorio existant; non obstante *l. ult. ff. de Jurisdict.* quæ, † si non comparent, & operam non præbent, (vid. *l. 39 pr. junct. l. 21. §. pen. ff. h. t.*) licet verè contumaces non sint, vid. *l. 53. §. 1. de Re iud. l 68. & seqq. de Jud.* adversario tamen mulctam solvere, *d. l. 39. pr.* aut, si suâ absentiâ impediant, quominus Arbitri sententiam dicere possint, pœnam compromissam solvere tenentur. *l. 27. § 4. ff. h. t.* vid. Bachov. *d. Comm. h. t. cap. 3. pag. 1255. & seq.*

1. Officium Arbitri in quo consistat. ratione processus.

2. An advocatos & procuratores admittant.

3. De illorum citatione.

4. De partium contumacia.

E 2 Cau-

5. Cautionibus. Cautiones † exiguntur, vid. *l.32. §.16. ff. h. t.* vid. Bachov. *h. t. pag.1262.* Carpz. *J. F. p. 1. const.3. def.19. in fin.* * *. dilatoriæ † exceptio-
6. Dilatoriis Exceptionibus. nes opponuntur; Carpz. *d. def. 19. & 21.* * *. Libellus † offertur; Gilhauſ. *arbor. iud. civ. cap.1. p.3. §.9. num.1.* Blanc. *d. tract. quaſt.8.*
7. De Libello & litis conteſtatione. *num.8.* qſ. Litis conteſtatio ſequitur; Gilhauſ. *d. §.9. num.3.* Blanc. *d. quaſt.8. num.11.* vid. Bachov. *d. l. p.1254.* Iuramentum † Calum-
8. Iuramento Calumniæ. niæ præſtatur. *l.2. §.4. C. de iureiur. propter calumn.* Gilhauſ. *d. §.9. num.4.* teſtes † & Inſtrumenta producuntur, recipiuntur & exa-
9. Probatione. minantur. vid. Blanc. *d. q.8. num.13.* ubi tamen addit, quod teſtes ad teſtimonium dicendum ab Arbitris cogi non poſſint. Examen teſtium publicatur. Blanc. *d. qu.8. n.20.*
10. De Iuramento Litis deciſorio. Iuramentum † litis deciſorium à parte parti, vel etiam in ſupplementum ab Arbitro defertur; Blanc. *d. cap.8. n.18. & 19.* Baptiſt. à S. Blaſ. *quaſt.49.* ac † tandem in cauſa conclu-
11. De cauſæ concluſione. ditur. Blanc. *d. quaſt.8. num.21.*

12. Arbitri ordinarium, an ſummarium obſervare debeant proceſſum. Cùm autem diverſis in cauſis & locis, modus Iudicialiter procedendi ſit diverſus, proinde in genere notandum, quòd Arbitri illum inprimis obſervare debeant modum, quem partes elegerunt, vel in compromiſſo præſcripſerunt; *arg. l.32. §.15. ff. h. t.* Si ve-
13. rò † de illo in compromiſſo nihil dictum, & inter partes conventum, obſervent proceſſum, quem requirit ordinariæ, vel ſummariæ cauſæ natura, vid. Gilhauſ. *d. § 9. num.3.* ibi: *in caſibus tamen, in quibus coram Judice lis non conteſta-*

testatur. & quidem in illo loco, in quo compromissum est expediendum. *arg. l.34. ff. de R. I. junct. l.3. ff. de reb. auctor. jud. possid. l.6. ff. de evict.*

XXXV. Causa sufficienter cognitâ, vid. *l.13. §.f. ff. h.t.* Arbitri, de illa suam dicere debent sententiam; quæ † à Veteribus Arbitrium, à Posterioribus interpretibus ac Dd. verò Laudum dicitur, eâ ratione, quâ in libris Feudorum, sententia sapientum, vocatur Laudamentum. Voss. *de vit. sermon. & glossem. latino-barbar. libr. 3. cap.19. p.471.* vid. Borell. *de Compromiss. §.5. gl.1. n.15.* Hæc † autem sententia ut subsistat, & partes eidem stare teneantur, requiritur (1) ut ratione causæ, objecti & finis, compromisso sit conveniens. *l.32. §.15. nisi de qua re compromissum est & quat. compromissum est. §.16. & §. ult. ff. h.t.* vid. Bl. *de Compromiss q.9. n.75.* Unde † si de pluribus controversiis ita compromissum sit, ut Arbitri de illis simul sententiam dicant, sententia de una controversia dicta non subsistit. *l. 21. pr. h.t.* vid. *l.25. pr. ff. h.t.* Secus † si de pluribus & diversis causis non connexis, simpliciter compromissum esset factum, *arg. l.19. §.1. l.21. pr. ff. h.t. arg. l.29. pr. de V.O. l.29. §.1. in fin. ff. de minor.* Bachov. *d. Comm. pag. 1274.* vid. omninò Blanc. *d. tr. n.9. n.59.* ibi: *cùm tot videantur compromissa, quot sunt res, super quibus fuit factum.* (2.) Requiritur, † ut sententia sit certa *l.21. §.3. ff. h.t.* ita ut toti controver-

1. Ratione Decisionis & sententiæ.
2.
3. Quæ compromisso debet esse conveniens.
4.
5.
6. & certa,

 siæ

ſiæ finem imponat. *l. 19. §. 1. l. 32. §. 16. h. t.* Sive autem ſententia ſit certa ex ſe, & per ſe, ſive per relationem ad Inſtrumentum, vel aliam actorum partem, nihil refert. *l. 3. C. de ſentent. quæ ſine certa quant.* vid. Blanc. *d. tract. quæſt. 9. n. 32. & ſeqq.* Bachov. *d Comm. h. t. c. 4. n. 4.*

7. Publicata omnibus præſentibus; (3.) Ut † dicatur & publicetur, omnibus partibus, corpore & animo præſentibus, *l. 27. §. 4. & 5. l. 47. l. 49. ff. h. t.* ita ut nec volun-

8. De voluntaria partis abſentia. taria & malitioſa † vocati abſentia pro præſentia habeatur; ſed illa hoc operetur, ut pœna promiſſa committatur, & ab illo exigi poſſit; quia per eum factum eſt, quominus arbitretur; niſi in compromiſſo aliud conventum fuerit. *d. l. 27. §. 4.* vid. Blanc. *d. q. 9. n. 10.* Bachov. *in d. Comm. h. t. cap. 3. ferè in fin. verſ. Ut redeamus. & cap. 4. n. 6.* (4.) Honeſto & de-

9. Debito loco, bito † in loco, in compromiſſo ſcil. determinato, aut ſi nihil de loco conventum, ibi, ubi compromiſſum eſt factum. *l. 21. §. 10. h. t.* de quo plura ap. Bach. *d. t. cap. 4. n. 8.* Blanc. *d. tr. q. 9. n. 11. & ſeqq.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. n. 76. & ſeqq.* Et (5.) tempore † legitimo.

10. & tempore.

XXXVI. Ratione temporis videndum, an

1. Si certum tempus compromiſſo additum. in compromiſſo certum tempus ſit definitum, an verò non. Illo † in caſu, iterum videndum, an certum tempus & dies certa in compromiſſo determinata, qua ſententia ſit dicenda; an verò tantum tempus additum, intra quod

2. Dies, qua ſententia dicenda an proferri vel arbitrium dicendum. Priori † in caſu, Arbitri, diem, partibus invitis, nec proferre ſive prorogare, (vid. *l. 25. §. 1. ff. h. t.*) nec referre

ſive

sive anticipare possunt, *l. 33. junct. l. 50. ff. h. t.* Cujac. *ad d. l. 33.* Bachov. *d. Comm. h. t. c. 3. n. 1. pag. 1252. & seq.* sed illa ipsa die sententiam dicere debent. Posteriori † in casu, sententia dicenda est ante illud tempus elapsum; *l. 25. §. 5. & 8. l. 32. §. f. l. 50. h. t.* Lanfr. *d. tr. pag. 1. n. 48.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. n. 13.* ita tamen, ut sufficiat, si ultima die, imò ultimo momento, Blanc. *d. q. 9. n. 41 ubi explicat, quid faciendum, si dies ultima sit feriata. & noctis tempore proferatur.* vid. Blanc. *d. q. 9. n. 47. vers. quantum verò ad arbitrum compromissarium. & seqq.* Proferre verò s. prorogare † nec hoc tempus Arbitri possunt, nisi iisdem hæc ipsa potestas tempus prorogandi & extendendi in compromisso fuerit data; *l. 21. §. 5. l. 25. §. 1. l. 32. §. f. l. 50. ff. h. t.* quo facto, tempus in compromisso comprehensum, & nondum elapsum, vid. *l. 5. ff. de precar. l. 21. §. 5. h. t.* Lanfr. *de arbitr. p. 1. num. 46.* ibi: *quæ fieri debet durante adhuc priori tempore.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. num. 29.* partib⁹ non contradicentib⁹ v. præsentes, vel per epistolam aut nuncium, semel extendere possunt, *l. 27. pr. h. t.* Lanfranc. *d. p. 1. n. 49.* ibi: *non tamen poterit arbitrator prorogare partibus ambabus contradicentibus.* vid. *l. 32. §. 11. ff. h. t.* quem post Bart. explicat Bachov. *d. c. 3. n. 1. pag. 1253.* ibi: *permissio de prorogando non facit prorogationem, sed facit eam jussum arbitri.* ita ut numero unum maneat compromissum, cum omnibus suis qualitatibus & appositis cir-

Anticipari possit.

3.

4. An tempus, intra quod, prorogari possit.

5.

ſiæ finem imponat. *l. 19. §. 1. l. 32. §. 16. h. t.* Sive autem ſententia ſit certa ex ſe, & per ſe, ſive per relationem ad Inſtrumentum, vel aliam actorum partem, nihil refert. *l. 3. C. de ſentent. quæ ſine certa quant.* vid. Blanc. *d. tract. quæſt. 9. n. 32. & ſeqq.* Bachov. *d. Comm. h. t. c. 4. n. 4.*

7. Publicata omnibus præſentibus; (3.) Ut † dicatur & publicetur, omnibus partibus, corpore & animo præſentibus, *l. 27. §. 4. & 5. l. 47. l. 49. ff. h. t.* ita ut nec voluntaria & malitioſa † vocati abſentia pro præſentia habeatur; ſed illa hoc operetur, ut pœna promiſſa committatur, & ab illo exigi poſſit; quia per eum factum eſt, quominus arbitretur; niſi in compromiſſo aliud conventum fuerit. *d. l. 27. §. 4.* vid. Blanc. *d. q. 9. n. 10.* Bachov. *in d. Comm. h. t. cap. 3. ferè in fin. verſ. Ut redeamus. & cap. 4. n. 6.*

8. De voluntaria partis abſentia.

9. Debito loco, (4.) Honeſto & debito † in loco, in compromiſſo ſcil. determinato, aut ſi nihil de loco conventum, ibi, ubi compromiſſum eſt factum. *l. 21. §. 10. h. t.* de quo plura ap. Bach. *d. t. cap. 4. n. 8.* Blanc. *d. tr. q. 9. n. 11. & ſeqq.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. n. 76. & ſeqq.*

10. & tempore. Et (5.) tempore † legitimo.

XXXVI. Ratione temporis videndum, an in compromiſſo certum tempus ſit definitum, an verò non. Illo † in caſu, iterum videndum, an certum tempus & dies certa in compromiſſo determinata, qua ſententia ſit dicenda; an verò tantum tempus additum, intra quod arbitrium dicendum. Priori † in caſu, Arbitri, diem, partibus invitis, nec proferre ſive prorogare, (vid. *l. 25. §. 1. ff. h. t.*) nec referre ſive

1. Si certum tempus compromiſſo additum.

2. Dies, qua ſententia dicenda an proferri vel

sive anticipare possunt, *l. 33. junct. l. 50. ff. h. t.* Cujac. *add. l. 33.* Bachov. *d. Comm. h. t. c. 3. n. 1. pag. 1252. & seq.* sed illa ipsa die sententiam dicere debent. Posteriori † in casu, sententia dicenda est ante illud tempus elapsum; *l. 25. §. 5. & 8. l. 32. §. f. l. 50. h. t.* Lanfr. *d. tr. pag. 1. n. 48.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. n. 13.* ita tamen, ut sufficiat, si ultima die, imò ultimo momento, Blanc. *d. q. 9. n. 41 ubi explicat, quid faciendum, si dies ultima sit feriata, & noctis tempore proferatur.* vid. Blanc. *d. q. 9. n. 47. vers. quantum verò ad arbitrum compromissarium, & seqq.* Proferre verò s. prorogare † nec hoc tempus Arbitri possunt, nisi iisdem hæc ipsa potestas tempus prorogandi & extendendi in compromisso fuerit data; *l. 21. §. 5. l. 25. §. 1. l. 32. §. f. l. 50. ff. h. t.* quo facto, tempus in compromisso comprehensum, & nondum elapsum, vid. *l. 5. ff. de precar. l. 21. §. 5. h. t.* Lanfr. *de arbitr. p. 1. num. 46.* ibi: *quæ fieri debet durante adhuc priori tempore.* Borell. *d. tr. §. 3. gl. 4. num. 29.* partib⁹ non contradicentib⁹ v. præsentes, vel per epistolam aut nuncium, semel extendere possunt, *l. 27. pr. h. t.* Lanfranc. *d. p. 1. n. 49.* ibi: *non tamen poterit arbitrator prorogare partibus ambabus contradicentibus.* vid. *l. 32. §. 11. ff. h. t.* quem post Bart. explicat Bachov. *d. c. 3. n. 1. pag. 1253.* ibi: *permissio de prorogando non facit prorogationem, sed facit eam jussum arbitri.* ita ut numero unum maneat compromissum, cum omnibus suis qualitatibus & appositis cir-

[Margin: anticipari possit. — 3. — 4. An tempus, intra quod, prorogari possit. — 5.]

circumstantiis. Brunnemann. *ad l. 25. ff. h. t. n. 1.* Lanfr. *d. p. 1. n. 77.* vid. omninò Bach. *in d. Comm. h. t. c. 3. n. 1. pag. 1251. & seqq.* modo †
6. non excedant tempus compromisso additum & longiùs tempus non concedant; quod ipsis non videtur permissum. Borell. *d. §. 3. gl. 4. n. 30.*
7. Licet autem Arbitris hæc diem proferendi facultas data sit, ipsi tamen inviti tempus prorogare non tenentur. Bachov. *d. pag. 1253. vers. plus dicam.* nec, si partes, tempore elapso, il-
8. lud protulerint, & denuo in illos compromiserint, ipsi secundum compromissum recipere coguntur inviti; nisi in mora fuerint, quo minus partibus suis functi fuerint. *l. 21. §. 5. ff. h. t.*

9. Si compromisso nullum tempus additum, Arbitri potestas nullo tempore finitur, ipseque omni tempore sententiam dicere compellitur. *l. 14. ff. h. t.* Ne† tamen res longiùs protrahatur, incumbit Arbitro, ut consentientibus partibus, diem statuat. *d. l. 14.* Quod si & hoc prætermissum fuerit, instantia, † etiam hoc in casu, coram Arbitro æquè, ac coram judice, jure civili, triennio à tempore litis contestatæ elapso finitur; *arg. l. 13. C. de iudic. junct. l. 37. ff. h.* Mynſ. *3. Obs. 44. num. 8.* Bocer. *class. 6. disp. 37. n. 5.* Bach. *d. Comm. h. t. p. 1287.* salvô tamen compromisso, & Arbitri facultate arbitrandi. vid. omninò Scacc. *de Jud. lib. 2. c. 2. n. 672. & seqq.* *

Si compromisso nullum tempus additum.

10.

11. *Quo tempore instantia finiatur.*

12. De tempore † & hoc notandum, quod Arbiter illis diebus, sententiam dicere non coga-

De tempore feriato.

gatur, quibus Iudex non cogitur; nisi dies compromissi exitura sit, nec proferri possit. *l. 13. §. 3. h. t.* Si tamen, † cogente Prætore, die feriatâ, dixerit sententiam Arbiter, valet sententia; nisi illud speciali lege sit prohibitum. *l. 36. h. t.* uti hoc legitur factum *in l. 7. & ult. C. de fer.* 15.

XXXVII Hæc ipsa autem Arbitrorum sententia quibus verbis fiat, parùm referre videtur, modò apertè satis constet de illorum voluntate. *l. 21. §. 1. l. 34. ff. h. t.* vid. Blanc. *de Compr. c. 9. n. 74.* Bach. *d. Comm. h. t. cap. 4. n. 5. p. 1262.* ibi: *non ut absolveret, vel condemnaret, quod Judicis magis officii est.* vid. tamen *l. 19. in fin. ff. h. t.* vid. Besol. *cons. 174 pr.* Illa † tamen formula, quâ Iudices, in sententiis utuntur: wird mit urthel zu Recht erkant/ ꝛc. veris Arbitris compromissariis haut convenit. Ipsi enim, qua tales, jus dicere nequeunt. per ea, quæ in præced. §. . . . sunt dicta. In † scriptis hanc sententiam regulariter publicandam esse, arbitrantur multi, *per l. 1. & 2. C. de sent. ex pericul. recit.* vid. Blanc. *d. quæst 9. num. 42. & seqq.*

1\. De Sententiæ conceptione. 2. 3.

XXXVIII. Tandem notandum, quod Arbitri quoque, in sententia dicenda, ad Leges & Iura Reipublicæ respicere, & secundùm illa arbitrari debeant: *arg. pr. J. de offic. iud. junct. l. 1. ff h. t. l. 13 C. de sent. & interloc.* Bachov. *d. Comm. h. t. cap. 4. num 3.* ibi: *Nam & arbiter, procul dubio, iuxta LL. Reipublicæ pronunciare debet.* Blanc. *de Compromiss.*

1\. Arbiter an arbitrari debeat secundum Reipublicæ Leges & Iura.

miß. quæst. 9. n. 18. pag. 791. vers. ego crederem, quod indistinctè arbiter teneatur sequi, & iudicare secundùm Jura: & adhærere huic opinioni saltem in quantum facere potest. nam arbiter facit litem suam, & punitur sicuti index. Gilhausf.
2. *arbor. iud. cap. 1. p. 3. n. 12.* ita ut si † sententiam dixerint contra jus constitutionis, illa ipso jure sit nulla. Blanc. *d. quæst. 9. num. 18. pag. 789. & seq. num. 20. vers. fallit secundo. per l. 2. C. quand. provoc. non est necesse.* vid. Blanc. *d. quæst. 9. num. 18. & num. seqq.* Bachov. *dict. Comment. h. t. num. 1276. in fin. & seq. 1277.*
3. Quia † tamen in facto multa occurrunt, quæ jus variant, & locum faciunt arti æquitatis; proinde ipsis permissum est arbitrari, quod ipsis, pro ratione circumstantiarum, justum & æquum videtur; maximè cùm jus ipsum haut raro sit controversum. *l. 19.* ibi: *quod ipsi videtur. l. 17. §. 3. ff. h. t.* Bachov. *d. l.* ita † ut licet sententia revera sit iniqua, partes tamen eidem stare teneantur; *l. 27. §. 3. ff. h. t. de quo infra pluribus;* nec † Arbiter eandem mutare corrigere vel emendare possit, *d. l. 19. in fin. & l. 20. h. t. junct. l. 55. de Re iud.* etiamsi esset nulla. *dd. ll.* Borell. *d. tract. de Compromiß. §. 3. gl. 4. num. 46.* *. nisi ob non servatam formam in compromisso expressam nulla esset sententia; tunc enim nondum functus esset officio suo. *l. 21. pr. h. t.* vid. omninò Blanc. *d. qu. 9. num. 61. pag. 865. vers. propterea comprehendo omnes casus.* Bachov. *d. cap. 6. p. 1274.* Quod † de emendatione & mutatione sententiæ, defini-

4\. An partes iniquæ sententiæ stare teneantur.

5\. An Arbiter sententiam mutare,

6\. vel interpretari possit.

finitivæ sc. dictum est, illud etiam de ejusdem interpretatione & declaratione Dd. affirmant. *arg. d. l. 55.* Wurmser. *tit. 3 observ. 7. num. 2.* ubi, hoc in praxi observari, addit Borell. *d. num. 46.* Blanc *d. quæst 9. n. 64. vers. si verò arbiter.* ubi † tamen addit, quòd secundùm communem Dd sententiam in accessoriis, eâdem die, sententiam supplere possit, 7.
secundùm *l 42. ff. de re iud.* quod repetit *d. quæst. 9. num. 81.* Interlocutoriam † quoque 8.
quod Arbiter mutare possit, probat *l. 19. §. 2. ff. h. t.* vid. *l. 14 ff de Re iud.*

I.
De effectu Sententiæ Arbitricompromissarij.

XXXIX. Sententia Arbitrorum Compromissariorum, ex propria illorum auctoritate nullam vim habet, *arg. l. 3. C. de Jurisdict.* Carpzov. *J. F. part. 1. con. 1. defin. 13.* & propriè sententia, judicialis scil. non est; *l 13. §. 5. ff. de his qui not. infam.* Blanc. *de Compromiss. quæst. 9. tit. de effectu sentent. num. 1.*
neque † actionem, neque exceptionem producit. *l. 1. C. l. 2. ff. h t.* Quia † tamen Partes hosce Arbitros sponte elegerunt, & iisdem controversiam suam cognoscendam & determinandam subjecerunt, simulque, se illorum sententiæ staturos, promiserunt, & quidem tollendæ litis causa; *l. 27. §. 2. & ult. l. 37. h. t.* proinde ipsæ etiam eidem stare tenentur, remotâ † iniquitatis querelâ. *d l. 27. §. 2. l. 76. ff. pro soc.* Unde Partes † ab hujusmodi sententia, nec appellare, *l. 1. C. h. t. arg. l. 1. ff. de appell. l. 27. ff. de minor.* Carpz. *d. def. 13. num. 7.* Brunn. *ad d. l. 1. & Dd. pas-*

sim. non obst. *l. 9. ff. qui satisd. cog. l. ult. C. de Jud.* vid. Brunnemann. *d. l. num. 9. & seqq.* Hunn. *Encyclop. p. 2. tit. 40. cap. 8. n. 3.* etiam
6. in † casu *l. 5. C. h. t.* Brunnem. *d. l. num. 5.* Bachov. *h. t. pag. 1277.* vid. Blanc. *de Compro-*
7. *miss. quæst. 10. numer. 2. & seq.* nec † reductionem ad boni Viri arbitrium petere valent; *d. l. 76. pro soc.* Bachov. *d. l. pag. 1273.* Perez. *in Cod. h. t. n. 14.* Christin. *vol. 2. decis. 142. n. 3.* non obst. *l. 30. ff. de oper. liber.* vid. R. Absch. *de Anno 1594.* §. So wollen und ordnen wir. Roding. π. *Camer. lib. 3. tit. 61. pag. 899. ubi a-*
8. *gitur de revisione.* nisi † unum vel alterum remedium, contra ejusmodi sententiam, partes in compromisso sibi reservaverint; Mynſ. *4. Obs. 68.* Blanc. *d. quæst. 10. num. 4.* vid. tamen Bachov. *d. Comm. h. t. pag. 1277.* ibi: *appellatio sumatur, pro reclamatione ad Judicem ordi-*
9. *narium.* quæ † ipsa tamen reservatio strictè accipienda, & ultra remedium expresse reservatum non extendendum. Carpzov. *de process. tit. 17. artic. 4. num. 52. & seqq.*

10. Præterea † si Arbiter ex gratia, vel inimicitia, aut per sordes arbitratus fuerit; læso doli competit exceptio. Dolo enim facere creditur, qui petit pœnam ab altero, qui justissimam habet causam, quominus pareat sententiæ. *l. 32. §. 14. ff. l. 3. C. h. t.* non obst. *l. venales C. quand. provocar. non est necess.* vid. Borell. *de Compromiss. §. 3. gl. 4. num. 95* Blanc. *d. tract. quæst. 9. n. 25.* Bachov. *h. t. pag. 1276. vers. cùm autem exceptio necessaria sit.* ibi: *à*

stricta

stricta natura stipulationis. Idem † asserunt Dd. si sententia manifestissimam & enormissimam contineret læsionem, quod nimirum læso succurrendum sit. *arg. l. 36. de V. O. junct. d. l. 3. C. h. t. & 32. §. 14. ff. h. t.* quo facit text. in Reichs Absch. *de Anno 1594.* § So wollen und ordnen wir. ibi: Es sey dann daß sich die Partheyen *de enormissima læsione* beklagen würden; *quæ liquido & manifestè ex actis constare possit, adeoque pravum sit arbitrium, ut manifesta ejus iniquitas appareat.* vid. Gail. *1. Obs. 150. num. 9. & 10.* Borell. *d. tract. §. 7. gl. 5. num. 8. & 9.* Hunn. *d. cap. 8. num. 5. & seqq.* * II.

XL. Compelluntur autem partes, inter quas Arbitri sententiam ritè & legitimè dixerunt, illarumque heredes *l. 37. ff. h. t.* Lanfr. *d. tract. membr. 5. num. 47.* ut illorum sententiæ stent, & pareant, vel per indirectum, metu scil. pœnæ in compromisso & stipulationi additæ, vel præstationis ejus, quod interest, si scil. stipulationi nulla addita est pœna; *l. 1. C. l. 27. §. f. ff. h. t.* Gail. *1. Obs. 150. num. 12.* Scacc. *de Jud. lib. 2. cap. 2. num. 409. & 426.* quo ipso † tamen præstitô, ab arbitrorum sententia recedere, & causam coram Iudice de novo tractare possunt. *auth. decernit C. h. t.* Scacc. *de Jud. lib. 2. cap. 2. numer. 414.* nisi aliud fuerit conventum & in compromisso dictum, Gail. *1. Obs. 150. n. 13. & seq.* Bocer. *class. 6. disput. 37. thes. 82.* Scacc. *d. cap. 2. n. 416.*

1. Quomodo partes, ut stent sententiæ, compellantur.

2.

n. 416. aut ſtatuto ſancitum; quod ſcil. pœna, ſalvo laudo, ſit præſtanda. vid. Würtemberg. Landr. *part. 1. tit. 8.* §. im fall aber. *pag. 56.* vid. Gail. *d. Obſ. 50. num. 15.* & Scacc. *d. cap. 2. n. 422.* ubi de juramento, an vim hujus clauſulæ habeat, agunt.
3. Vel † per directum, actione ſc. in factum, vel ope exceptionis pacti, ſi ſcil. pacto compromiſſum eſt factum, & pronunciata arbitrorum ſententia, à partibus, expreſsè, vel tacitè, 10 dierum ſilentio, fuerit homologata & approbata. *l. 5. pr. C. h. t.* Scac. *dict. cap. 2. num. 431. & ſeqq.* ubi *num. 436. & ſeqq.* ſubjicit, hanc actionem ante homologationem non dari, & unius contradictione impediri.
4. An verò hoc † ipſum etiam locum inveniat in compromiſſo, pœnali ſtipulatione vallato, non omnium eadem eſt ſententia. Negativam tamen ſententiam, veram, communem, melioribus rationibus fulcitam, & in praxi receptam eſſe, tradit & defendit Scac. *de Jud. d. lib. 2. cap. 2. num. 408. & ſeqq.* quam ipſam ſententiam etiam approbant Brunnemann. *add. l. 5. pr. num. 2.* ibi: *quia proviſio hominis tollit proviſionem legis.* Bachov. *ad Tract. vol. 1. diſp. 12. theſ. 4. lit. C. & in d. Comm. h. t. pag. 1275.* Gail. *1. Obſ. 150. n. 12. & 13.* ubi *n. 14.* addit limitationem, niſi clauſula, rato manente laudo, ſit addita. Scacc. *d. cap. 2. num. 416. & 435.*
5. Idem ſtatuunt, quod ſcil. homologatio non locum habeat, ſi ſimplici ſtipulatione factum ſit compromiſſum, Gail. *d. Obſ. 150. num. 12.* & alii citati à Scacc. *d. lib. 2. c. 2.*

n. 426.

n. 426. qui ipse quoque hanc sententiam, de jure civili veram esse putat, *num. 430.* in praxi tamen, quia etiam ex nudo pacto actio ad interesse datur, contrariam observari, addit, *n. 429. & 434.* *.

XLI. Ad effectum quoque pertinet, quod per disceptationem coram Arbitro institutam præscriptiones interrumpantur, vid. *l. 5. §. 1. C. h. t. ibi* Brunnem. Blanc. *d. tr. quæst. 6. tit. de effectu compromissi. n. 22.* & ibidem † acta, probatoria scil. etiam in Iudiciis probent. vid. *d. l. 5. §. ult. C. h. t. ibi* Brunnem. *l. f. C. de testib. & ibid.* Brunnem. *cap. 50. X. de testib.* Lanfr. *d. tr. part. 7. quæst. 33. n. 74. & seqq.* Borell. *d. tr. §. 7. gl. 5. num. 1. & seqq.* Exceptionem † verò præventionis non inducit, nec Iudicis ordinarii Iurisdictionem suspendit compromissum vel disceptatio coram Arbitris compromissariis cœpta. *arg. l. 30. ff h. t.* Blanc. *d. tr. quæst. 6. tit. de effectu Compromiss. n. 1.* Terminum † tamen probatorium parti à Iudice assignatum suspendit. vid. Blanc. *d. l. n 20.* ut & instantiam appellationis. vid. Blanc. *d. l. n. 7. & seq.* an verò etiam instantiam primam suspendat, de eo latè agit Blanc. *d. l. n. 6.*

> 1. Disceptatio arbitralis an interrumpat præscriptiones.
> 2. Ejusdem acta an probent coram Iudice.
> 3. An exceptionem præventionis inducat.
> 4. An terminum probatorium suspendat.

XLII. Compromissum, & Officium Arbitrorum, solvitur & finitur, ex illorum persona, Morte, *cap. uno delegatorum. 42. X. de off. Jud. deleg. c præsentata. 50. X. de testib. arg. l. 45. ff h. t.* quia illorum † fides, scientia & prudentia, ex singulari confidentia, est electa; quæ in illorum heredibus non statim est eadem; vid.

> 1. Compromissum solvitur ex persona Arbitrorum Morte;
> 2.

vid. *l. 9. ff. de Curatorib. furios. l. un. § 9. C. de caduc. toll.* vid. Blanc. *tr. de Comp quæst. 7. rubr. ex persona Judicis. num. 2. pag. 645.* adeò, ut,
3. etiam unius — unô † ex pluribus electis mortuô, totum solvatur compromissum; *per text. in d. cap. uno delegatorum 42. d. cap. præsentata. 50. arg. l. 17. §. 2. & ult. ff. h.* Bartol. *de Arbitr. n. 10.* Lanfr. *d. tr. de Arbitr. & Compromiß. membr. 5. n. 48.* Borell.
4. *de Compromiß § 2. gl. 4. n. 127.* etiamsi † causa jam plene fuerit disceptata & cognita; *d. cap. 50. X. de testib.* vid. Blanc. *d. tr. quæst. 7. n. 1. in*
5. *pr. & fin.* nisi † in compromisso aliud coventum,
6. *d. cap. 42.* Borell. *d. gl. 4. n. 128.* aut † plures alternativè fuerint electi. *arg. l. 8. l. 17. §. 4. ff. h.*
7. *t.* Sic etiam Compromissum in certum † Collegium, v. gr. in Judicium appellationis Tubingense, in Collegium ICtorum & Professorum Argentoratense, Assessorum præsentium morte, non finitur. *arg. l. proponebatur. 76. ff. de Judic.* vid. *l. 7. §. 2. ff. quod cuiusq; universit. nomin.*

An compromissum in certum collegium.

8. Cæterùm si unus, vel plures, dignitatis nomine, v. gr. Superior, & Inferior Præfectus Tubingensis, der Ober- und Undervogt zu Tübingen, in Arbitros Compromissarios electi fuerint, an unius, vel omnium præsentium morte, Compromissum solvatur; an verò in illorum Successores in officio transeat, de eo, non una est omnium sententia, uti videre est ap. Lanfr. *d. tr. de arbitr. membr. 5. n. 49.* Blanc. *tr. de Compromiß. quæst. 7. rubr. ex persona Judicis seu arb. n. 2* Borell *de comprom. §. 2. gl. 4. n. 117. & seqq.*
9. Posterius, † post alios,

De Arbitris dignitatis nomine electis.

alios, probat Paul. Christin. *vol. 2. decis. 144. num. 6.* ibi: *Si tamen arbitrium collatum est in alicuius personam sub nomine Dignitatis, id persona morte non finitur, sed transit ad successorem. cap. Pastoralis de off. ordin. cap. quoniam Abbas. 14. de Offic. delegat.* alii etiam adducunt *l. quod Principi. 56. ff. de Leg. 2.* sed † prius, Gilhaus. 10.
arb. Jud. civil. cap. 1. part. 3. §. 10. num. 2. Lanfranc. *d. l.* Borell. *d. l. num. 120. & seqq.* Blanc. *d. l. vers. contrarium. *. ubi hanc sententiam æquiorem & veriorem esse scribit; per l. 45. ff. de arbitr.* idque quia ex singulari affectione & confidentia, personæ fides, scientia & prudentia censetur electa; & per consequens successoris persona non comprehensa. vid. *cap. ult. §. is autem.* ibi: *cùm in his omnibus actibus industriam & fidem personæ eligere videmur. X. de offic. delegat.* Cùm † enim compromittentes 11.
simpliciter promittant, quod stare velint præcisè arbitri sententiæ, proinde, in dubio, non eligere censentur, nisi eum, cujus fidem habent perspectam, & in cujus fidem singularem habent affectionem. Etenim sicuti † in- 12.
ter Artifices, ita certè etiam inter Officiales, & similes, longa est differentia & ingenii, & naturæ, & doctrinæ, & institutionis. vid. *l. 31. ff. de solut. l. qui poterat. 4.* ibi: *cùm variæ sint hominum voluntates. ff. ad SCt. Trebell.* Ut proinde † hîc nomen dignitatis appositum 13.
censeatur non extensionis, sed causa demonstrationis præsentis proprii subjecti. Solemus enim ex communi usu, quoties de supe-

riore aliquo, & in dignitate constituto, aliquid disponimus, vel asserimus, illum per nomen dignitatis demonstrare; Blanc. *d. l.* quod eò magis procedit in illis, quæ fiunt ex singulari confidentia & affectione erga præsentes & certas personas. *arg. l. 8. § 1. ff. de vulg. & pupill. substit.* ibi: *quia non ex iudicio ve-*
14. *niunt.* Ex quo † concludunt Dd. quod, quoties dispositio fit sub nomine appellativo, ex certa tamen affectione, & confidentia, successor, & ille, qui sub eodem nomine appellativo venit, non comprehendatur, si in eo disponentium affectio & voluntas non æquè locum habet, ac in eo, qui tempore dispositionis præsens fuit. *d. l. 8. §. 1.* ibi: *quia non ex iu-*
15. *dicio veniunt.* Blanc. *d. l.* Unde † dicendum videtur, hanc voluntatis esse quæstionem; vid. *l. qui habebat 28. ff. de reb. dub.* ita, ut, si constet, quod compromittentes, non tam præsentis officialis personam respexerint, quàm præsumptam fidem & prudentiam omnium, in illo officio & dignitate constitutorum, atque sic etiam successorum; v. gr. si præsentes officiales compromittentibus essent ignoti; tunc dicendum, & statuendum, compromissum morte præsentis arbitri electi non finiri, sed, in ejusdem successorem in officio, transire. vid. Blanc. *d. l. num. 3. arg. d. l. 28. ff. de reb.*
16. *dub.* Idem † dicendum videtur, si dignitas, & officia, sub quorum nomine arbitri electi, non diu penes præsentes durant, sed annua, semestria vel trimestria tantùm sunt, atque

atque sic singulis annis, vel breviori temporis spacio, de persona in personam ambulant: v. gr. si partes, in Iudices Compromissarios eligerent alicujus Universitatis sive Academiæ Rectorem, & quatuor ejusdem Decanos; maximè si tempus illorum, qui, tempore electionis & compromissi illis officiis
fungerentur, ferè esset elapsum. Cæterum † 17.
si de hujusmodi voluntate compromittentium non constat, ultima sententia, qua, etiam hoc in casu, Compromissum personale, & in successores non transitorium esse, dicitur, tanquam communis, verior & æquior, erit ser-
vanda. per supra deducta. Ad contraria † re- 18.
spondet Blanc. *d. l. pag. 650. & seq.* Borell. *d. gl. 4. num. 120. & seqq.* ubi *num. 125.* hanc sententiam in consulendo & judicando servan-
dam esse scribit. Si autem in compromisso † 19.
etiam heredis Arbitri Compromissarii mentio est facta, defuncti Arbitri heres tunc demum validè pronunciat, si & ipse ad hoc persona
est habilis. Blanc. *d. l. num. 4.* Banno † Ar- 20.
bitri, omnibus ejusdem bonis publicatis, compromissum solvi, tradit Lanfranc. *dict. tract. membr. 5. num. ult. in fin.*

XLIII. Ex persona Compromittentium 1.
solvitur Compromissum (1) Morte, etiam u- *Ex persona compromittentium solvitur: morte, etiam unius.*
nius partis, & cujusque ex litigatoribus. *l. 27. §. 1 l. 32. §. 3. l. 49. §. 2. ff. h. t. cap. fin. X. h. t.* Lanfranc. *tract. de arbitr. membr. 5. num. 46. & seq.* Compromissum † enim stricti, imò
strictissimi est juris, ita ut ultra expressa & 2.

comprehensa non sit extendendum; maximè, in nostra quæstione, non ad defuncti heredes in compromisso non nominatos; cùm defunctum specialis ratio movere potuerit, quod in illum compromiserit, quæ non statim eadem in ejus herede. vid. Borell. *de Compromiss. §.2. gl. 4. n.133. & seqq.* Blanc. *de Compromiß. quæst. 7. rubr. ex persona partis. num.1.* Georg. Eber-
3. hard. *vol. 2. Conf. 27. num. 3.* Atque hoc † ipsum procedit, etsi causæ disceptatio, coram Arbitro, ante compromittentis mortem fuisset cœpta, aut planè conclusum in causa, ac sententia saltem publicanda, *c. ex parte 10. X. h. t. arg. dd. ll.* Blanc. *tr. de Compromiß. quæst. 7. rubr. ex persona partis. num. 1. in princ. & in fin.* Georg. Eberhard *vol. 2. Conf. 27. n. 4.* & in i-
4. pso † Compromisso, ex una parte, heredum quoque mentio facta, *d. l. 49. §. 2. h. t* Blanc. *dict. tr. d. rubr. n. 3* ibi: *quia non debet compromissum claudicare.* Everhard. *d. Conf. n. 6.* Lan-
5. franc. *de arbitr. membr. 5. n. 46.* atque † ex una parte, v. gr. actoris, vel Rei, plures stetissent, ac unus tantùm ex illis decessisset, *arg. d. l. 49. §. 2. ff. h. t.* Lanfranc. *de Arbitr. divis. 7. n. 111.*
6. ita, † ut, si causa, & res, super qua compromissum, esset individua, vid. *l. 25. §. 9. ff. fam. ercisc. l. loci corpus. §. si fundus. ff. si servit. vindic.* aut conventum, ut Arbiter de omnium causa simul, & unà sententiam diceret, vid. *l. 21. pr. ff. h. t.* compromissum nec quoad reliquos compromittentes subsisteret; G. Everh. *vol. 2. Consil. 27. n. 8.* Blanc. *de Compr. quæst. 7. rubr. ex*

per-

persona partis. n. 8. secus, † si causa & res dividuæ; tunc enim quot personæ & res, tot censentur esse Compromissa; & per consequens, defuncti tantùm compromissum resolutum dicitur, & ratione superstitum durat. vid. *l. scire debemus. 29. ff. de V. O. l. ad Officium. C. communi divid. l. si plures. 34. ff. de iniur.* Georg. Everhard. *d. l.* Hartman. Pistor. *Observ. 100.* ** Carpzov. *J. F. part. 1. const. 1. def. 16. n. 1. & 2.* Blanc. *d. l.* 7.

Si certum Collegium, in causa Collegii, & non in causa singulorum compromisit, morte unius de Collegio, vel etiam plurium, compromissum non exspirat. *arg. l. proponebatur. 76. ff. de Jud. l. 7. §. 2. ff. quod cuiusq. univ.* post multos Dd allegat. Lanfr. *de Arbitr. membr. 5. n. 111.* Blanc. *tr. de Compromiss. quæst. 7. rubr. ex persona partis. n. 5.* Borell. *de Compromiss. §. 1. gl. 3. n. 300.* Si tamen ipsum Collegium authoritate superiorum destrueretur, sine dubio etiam expiraret ejus compromissum Blanc. *d. n. 5. vers. intellige secundo.* 8. Quid dicendum si Collegium compromisit. 9.

Idem † dicendum, si Prælatus Ecclesiæ, cum consensu Capituli, in Causa Ecclesiæ compromissum iniit; vid. *l. 10. pr. de offic. Proconsul.* Ejusdem enim morte non expirat. *per cap. præsentata. 50. X. de testib.* Lanfr. *de Arbitr. memb. 5. num. 47.* Blanc. *d. l. n. 9.* ubi, hoc † tunc demum procedere, addit, si controversia inter duas Ecclesias; secus esse putat, si controversia inter Ecclesiam, & personam singularem; ne compromissum claudicare videatur. Idem tradit 10. Quid, si Prælatus. 11

dit post alios Dd. Georg. Eberhard. *vol. 2. Consil. 27. num. 7.* quod ipsum tamen dubio carere non videtur.

12. Si Procurator. Procurator si compromisit, an illius, an verò Domini morte compromissum solvatur, quæstio est à laudatis Dd. non resoluta. In illa tamen primùm distinguendum videtur inter Procuratorem in rem suam, & in rem alienam.

13. & quidem in rem suam. Illius † morte quin compromissum finiatur, dubitandum non est; *arg. l 13. §. 1. ff. de pact. l. 9. C. de procur.* Ita ut mors cedentis hîc non veniat consideranda, *arg. l. 55. ff. de procurat.*

14. vel in rem alienam. Aliud † dicendum de procuratore in rem alienam, qui mandatu domini compromisit; nimirum non hujus, sed domini & mandantis morte compromissum finiri: *arg. l. 49. §. 2. ff. h. t.*

15. De Morte Tutorum & Curatorum. Idem † statuendum de Morte Tutorum & Curatorum, qui, in causa pupillorum & Minorum, Arbitros Compromissarios elegerunt, quod scil. etiam post illam Compromissum duret, & salvum maneat. Quia etiam Pupilli & Minores in Compromisso sunt comprehensi ac nominati, ita ut hîc nulla fiat extensio ad personas non comprehensas. Facere etiam huc videtur *c. 58. X. de testibus.*

16. Pupillorum & Minorum. Pupillorum † autem & Minorum mortem Compromissum à Tutoribus & Curatoribus factum extinguere, nulli dubitamus. Hîc enim Compromissum ad personas heredum in Compromisso non comprehensas esset extendendum; quod stricta illius natura non permittit.

Cæ-

Cæterùm † si in compromisso, ex utraque parte, heredum quoque mentio est facta, v. gr. si dictum, quod, præsente utraque, aut heredibus eorum, arbiter sententiam dicere debeat; Compromissum etiam in heredes transit; *l.32. §.19. l.47. l.49. §.2 ff.h.t. cap. fin X. h.t.* Blanc. *d.rubr.n.2.& 3.* & quidem non tantum ad primos, sed etiam secundos, & heredum heredes. *arg.l.65. l.70. ff. de V.S.* 17. Si in compromisso heredum mentio facta.

Quæ de morte Compromittentium, hactenus dicta, vera sunt, & procedunt in Arbitris verè compromissariis: secus est, si partes compromiserint in Iudicem competentem, ordinarium vel delegatum, uti ostendit Christoph. Philipp. Richt. *1. Consil. 64. n. 48. & seqq.* 18.

Post sententiam ab Arbitro dictam, si unus, vel omnes, qui compromiserunt, decederent, illorum heredes sententiæ stare tenerentur, & si in Compromisso heredum nulla mentio esset facta. *l. 27. §. 1. l. 37. ff. h. t.* Blanc. *d. rubr. n. 4.* Lanfr. *d. membr. 5. n. 47.* 19. Si ante illorum mortem sententia dicta.

XLIV. Quod de naturali Compromittentium morte dictum, illud etiam procedit & dicendum est de illorum morte civili; v. gr. Deportatione, & Imperiali Banno; Blanc. *d. rubr. n. 6. per l. 51. § fin. ff de fideiuss. l. 14. §. 1. ff. de novat.* vid. Gail. *2. Obs. 86. num. 9. & 10.* sed non de simplici Relegatione. *arg. l. 14. §. 1. de interdict. & relegat.* vid. Carpzov. *prax. crim. part. 3. quæst. 130. num. 52.* 1. De compromittentium morte civili. 2. Relegatione

Eodem † modo etiam solvitur Compromis- 3.

Ingressu in Monasterium. missum, per partis Ingressum in Monasterium, *arg. auth. Ingressi. Auth. Si qua mulier. C. de SS. Eccles.* Blanc. *d. quæst. 7. rubr. ex persona partis. num. 7.* & † bonorum cessionem
4. cessione bonorum. *l. 17. pr. ff. h. t.* Blanc. *d. rubr. n. 15.* De superveniente Litigantis Furore quæritur, an il-
5. & superveniente furore. lo Compromissum solvatur? Affirmat hoc Blanc. *d. rubr. n. 16. per l. 47. junct. l. seq. ff. h. t.* quod tamen ex d. text. non probatur, sed hoc saltem, quod tunc furiosi curator præsens esse debeat, perinde, ac tutor, si pupillus compromittenti succedit. Ant. Faber. *ad dd. ll.* ibi: *non ergo expectanda est pubertas pupilli aut resipiscentia furiosi, sed providendum, ut vel pupilli tutor adsit, vel curator furiosi.*

1. Compromissum solvitur etiam compromittentium pœnitentia. *XLV.* Præterea solvitur Compromissum ex personis compromittentium, contrariâ illorum voluntate. Nihil enim tam naturale est, quàm eo genere quidque dissolvere, quo colligatum est, inquit Ulpianus *in l. 35. de R. I.* Blanc. *d. quæst. 7. rubr. ex persona partis. n. 11. & 13.* Hinc † si partes de re controversa
2. Transactione, Acceptilatione, &c. transigerent, vid. *l. 32. §. 5. ff. h. t.* rem debitam aut pœnam compromisso additam acceptam ferrent, aut pacto remitterent, vid. *l. 13. pr. l. 32. §. 3. ff. h. t.* aut causam ad Judicem competentem transferrent, & coram illo de causa litigarent; *arg. l. 30. ff. h. t.* Lanfranc. *tract. de arbitr. membr. 5. num. 52.* aut alios arbitros eligerent, *l. 9. § fin. & ll. seqq. ff. h. t.* Arbitri sententiam dicere non cogerentur. Bl.

de

de Compromiss. quæst. 6. titul. de effect. num. 21. Unius † pœnitentia an Compromissum solvi possit, quæstionis est. Negat hoc Carpzov. *J. F. part. 1. const. 1. defin. 16. & in tract. de process. tit. 2. art. 3. n. 31. & seqq. arg. l. 35. de R. J. l. 5. C. de Obligat. & Act.* Alii verò hoc affirmant; adeò ut Actor, Rem & Causam, super qua compromissum est factum, etiam Reo invito, coram Iudice competente, in judicium deducere possit, *per l. 30. ff. h. t.* Christophor. Philipp. Richter. *part. 1. Consil. 64. n. 18.* Lanfranc. *d. membr. 5. n. 50. & seq.* Blanc. *d. quæst. & tit. num. 1. & quæst. 7. tit. ex persona partis. n. 10.* vid. Gail. *1. observ. 141. n. 3.* ibi: *coram arbitris non inducitur litis pendentia.* ita † tamen, ut pœna compromisso addita committatur; *d. l. 30* Lanfranc. & Blanc. *dd. ll.* vid. Bachov. *h. t. pag. 1257.* nisi justa adsit pœnitentiæ causa. *l. 32. §. 14. l. 15. ff. h. t.* vid. Blanc. *dict. quæst. 7. tit. ex persona Judicis sive arbitri. n. 14. & seqq.* Unde Carpzovii † sententia ita intelligenda & accipienda, quod in Compromisso unius pœnitentia locum non habeat, scil. impune, vel sine justa causa. vid. omninò † Richter. *d. consil. 64. num 18. & seqq.* ubi maximè *num. 42.* ostendit, quod hoc non locum habeat, si in Iudicem competentem, ordinarium vel delegatum, compromissum sit; *& num. 59.* JCti Jenenses responderunt: Denique standum esse suscepto & inchoato Iudicio, & lite contestata, sive in ordinarium sive in delegatum sit compromissum, liquet ex *l. 3. §. Idem scribit.*

3\. An unius poenitentia,

4\.

5\.

6\.

Quid si in Iudicem competentem compromissum.

H *ff. de*

ff.de pecul. nunc licebit uni parti, altera invita deſerere illud judicium, niſi omni juri ſuo renunciet, & ſatisfaciat adverſario ſuo quoad intereſſe.

1. Compromiſſum etiam ſolvitur Rei interitu. *XLVI.* Ratione Rei, ſuper qua compromiſſum eſt factum, ſolvitur illud, ipſius interitu *l. 32. §. 5. ff.h.t.* ibi Anton. Faber, tàm civili, quàm naturali. Blanc. *de Compromiß. quaſt. 7. tit. ex re finitur compromiſſum. n. 4.*
2. Exceptio. niſi, † re licet peremptâ, intereſſe peti poſſet. *d.l.32. §.5.* ibi: *niſi, ſi poſteriori caſu aliquid litigantium interſit.* Blanc. *d.l.* vid. *l. 23. l. ſi ſervum. 91. § ſequitur 3. & ult. ff. de Verb. Oblig.* Anton. Faber. *d.l.*

1. Finitur etiam Tempore; *XLVII.* Ex ipſo Compromiſſo Arbitri Poteſtas finitur & ſolvitur (1.) Tempore compromiſſo addito elapſo *l. 21. §. 8. l. 32. §. 3. in fin. ff. & l. 1. C. h. t.* quod tamen non à die compromiſſi, ſed acceptationis electi Arbitri, currere incipit. *arg. l. 3. §. 1. l. 21. §. 5. ff. h. t.* Boer. *deciſ. 283.* Mart. *Digeſt. Noviſſ. tit. de Comprom. cap. 33.* Lanfranc. *de arbitr. membr. 1. num. 15. & seqq.* Blanc. *de Compromiſſ. quaſt. 1. num. 35.*
2. Poenaſemel commiſſa. Borell. *de Comprom. §. 3. gl. 4. num. 8.* (2.) Pœna † compromiſſo addita ſemel commiſsâ *l. 32. §. 1. l. 34. §. 1. ff. h. t.* vid. *l. 27. §. 4. ff. eod.* (3.)
3. & ſententia, Sententia † ab arbitro ſemel dicta; *l. 19. §. ult. in fin. ff. h. t.* vid. Blanc. *de Compromiß. quaſt. 9. num. 59. l. 55. ff de Re iud.* Anton. Faber. *add. §. fin. & l. ſeq. 20. ff. h. t.*
4. ſemel extin- Compromiſſo † ſemel extincto, regulariter illud nemo reiterare co-

gi-

gitur. Scacc. *de Judic. lib. 2. c. 2. num. 637. & seqq.*

ctum necessario non est reiterandum.

XLVIII. Excusare quoque sese possunt Arbitri, qui compromissum receperunt, quò minus sententiam dicere compellantur, ob supervenìens sacerdotium, *l. 32. §. sacerdotio superveniente. 3. ff. h. t.* officium publicum, *l. 15. ff h. t.* proprium judicium peragendum, *d. leg. 16. §. 1* Iter necessarium, aut aliam propriorum negotiorum occupationem, vel causam, quæ faceret, ut Arbitri non sine suo incommodo fungi possent munere suscepto; *d. l. 15.* vid. *l. 7. ff. testam. quemadmod. aperiunt.* Item si in morbum inciderunt, *l. 15. l. 16. §. 1. h. t.* aut à litigatoribus infamati, indignitate & contumeliis affecti sunt. *l. 9. §. 4. l. 11. pr. l. 15. ff. h. t.* aut inter illos, & litigantes, vel unum ex illis, inimicitia intercessit, *d. l. 15. ff. h. t.* vid. omninò Bachov. *in Comm. ad 1. part. D. h. t. Cap. 5. pag. 1268. & seq.* Ut autem Arbitri † ob has & similes causas excusentur, & illos à munere suscepto Prætor liberare possit, requiritur, quod post illius susceptionem supervenerint; *d. l. 15. & 16. d. l. 32. §. 3. h. t.* Ea enim quæ de novo emergunt, novo indigent auxilio. *l. 11. §. ex causa. ff. de interrog. in iur. fac.* Quod si jam ante receptum arbitrium causæ istæ emerserant, nullam utique afferre possunt excusationem. *arg. dd. ll. gl. add. leg. 15. verb. postea.* Anton Faber. *ad d. l. 15.* Præterea nec ob omnes dictas causas Prætor Arbitros à munere suscepto semper liberat, sed tunc de-

1\. Arbitri etiam ob varias causas sese excusare possunt.

2\. Modo post susceptum arbitrium pervenerint.

3\. Et prævia illarum cognitione Præto-

ri iustæ visæ fuerint

demum, si, causâ cognitâ, illud ipsi æquum & justum fuerit visum. *l. 9. §. 4. l. 15. & l. 16. ff. h. t.* vid. Anton. Faber. *ad dd. ll.* Uno autem
4. ex pluribus † arbitris excusato, nec reliqui copulativè electi, sententiam dicere tenentur. *arg. l. 17. §. 2. ff. h. t.* Bachov. *in Comm. ad 1. part. D. h. t. cap. 2. pag. 1244.*

FINIS.